Къэрал псоми я пролетархэ, фызэгухьэ!

ЛЕНИН ГЪУЭГУ

ЗНАК ПОЧЕТА

Ленинский путь

ГАЗЕТЫР 1924 ГЪЭ ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

КПСС-м И КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭР ОБКОМЫМ, КъБАССР-м И СОВЕТ НЭХЪЫЩХЬЭМ, МИНИСТРХЭМ Я СОВЕТЫМ Я ОРГАН

ОРГАН КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОГО ОБЛАСТНОГО КОМИТЕТА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ КБАССР

№ 78 (16.969).

1990 ГЪЭМ АПРЕЛЫМ И 20, МЭРЕМ

Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ

И уасэр кІэпІейкІи 3-щ.

СССР-м И СОВЕТ НЭХЪЫЩХЬЭМ И СЕССИЕМ

Ди парламентым Союзымкіэ и Советымрэ Лъэпкъхэмкіэ и Советымрэ я депутатхэм апрелым и 19-м зэгъусэу ирагъэкІуэкІа зэІущІэм «СССР-м и щІыхухэм пенсэ зэрыратынум и Іуэхукіэ» СССР-м и Законым и проектым щытепсэлъыхьащ.

А документым СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм хэтхэр нэгъабэ и кІэм япэ къеджгъуэм арэзы техъуауэ щытащ. Предприятэхэм, Іуэхущіапіэхэм, организацэхэм я лэжьакІуэ коллективхэр трагъэцэлъыхьыну ар печатым традзащ. Абыхэм Іуэхуу кьаІэтахэмрэ дагъуэзу яшІэхэмрэ мелуан ныкъуэм щІегъу. А псоми парламент комитетхэр, комиссэхэр, правительствэр, ВЦСПС-р зэхэхауэ хэплъащ. Документым и етІуанэ къеджэгъуэм зэхъуэкІыныгъэ зыбжанэ халъхьащ.

СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Председатель А. И. Лукьяновым жиІащ щІыхухэм пенсэ етыным налог Іуэхум пыщІауэ хэплъэн зэрыхуейр. Фэрэ дэрэ щІыхухэм, предприятэхэм, организацэхэм налогыу тралъхьэным и Іуэхум унафэ тедмыщІыхьу щытмэ, пенсэу ттын эхъшэ дгъуэтынукъым, къыхигъэщащ абы.

Доклад ящІащ СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм Союзымкіэ и Советым Лэжьыгъэм, уасэхэм, социальнэ политикэм пыщІа Іуэхухэмкіэ и комиссэм и председатель Н. Н. Гриценкэ. Абы къигъэлъэгъуащ законопроектыр СССР-м и щІыхубэ депутатхэм я съездым ящІа унафэм езагъэу комиссэмрэ комитетхэмрэ къызэралытэр. Абы щелэжьыжьым щыгъуэ статья 75-м зэхъуэкІыныгъэшхуэхэр халъхьащ.

ЗэІущІэм правительствэмрэ ВЦСПС-мрэ я лэжьакІуэхэри къыщыпсэлъащ.

БЕЗБРЕЖНЫЙ В.,
ТАСС-м и парламент корреспондент.

ВЛКСМ-м И СЪЕЗДЫМ И ЛЭЖЬЫГЪЭР ЗЭФІЭКІАЩ

МОСКВА, апрелым и 19-м. Кандидатихым хэдзри ВЛКСМ-м и ЦК-м и япэ секретару хахащ Владимир Зокиныр. Ар илъэс 36-рэ хъуащ, КПСС-м хэтщ, и щІэныгъэкІэ инженер-механикщ, 1978 гъэ лъандэрэ общественнэ лэжьыгъэ егъэзащІэ. 1989 гъэ лъандэрэ ВЛКСМ-м и ЦК-м и секретарь къулыкъур иІыгъащ.

ВЛКСМ-м и центральнэ кІэлъыплъакІуэ органым (ЦКО) и председателу хахащ Валерий Нарфеновыр. Ар илъэс 35-рэ хъуащ, КПСС-м хэтщ, и щІэныгъэкІэ инженер-механикщ, 1978 гъэ лъандэрэ общественнэ лэжьыгъэ егъэзащІэ. ЦКО-м и председателу хэхыным и пэкІэ Латвием и ЛКСМ-м етІуанэ секретарь къулыкъур иІыгъащ.

Съездым декларацэ, программэ мурадхэр, уставыщІэ, унафэ зыбжанэ къищтащ.

Апрелым и 10-м щыпэрыхэкІуэуэ ВЛКСМ-м и съездым и лэжьыгъэр зэфІэкІащ.

Сатыр зыбжанэкІэ

АЛМА-АТА. Хадэхэкі пасэм елэжь хозяйствэ къудым мы гъэм химическэ удобренэхэр хъэсэхэм халъхьакъым. Абыхэм я пІэкІэ эрыцыхэ

ХЭХЪУЭ КЪЫХУЕХЬ

«Къэббалъкъавтодор» объединенэм и коллективыр зэпІэзэрыту зэрылажьэм фейдэ, хэхъуэшхуэ къыхуехь. Абы Іэмал кьет мылъку нэхъыбэ сошальнэ зыужьыныгъэм хухахыну. Псом япэу гулъытэ зыхуащІхэм ящыщщ псэупІэ унэ ухуэныр. Куэд щІакъым фэтэр 35-рэ хъуэщІэм щыхухэр зэрыщІагъэтІысхьэжрэ. Езым и унэ ищІыну зыхуейхэми доІэпыкъу. Абыхэм ухуэныгъэм ирахьэлІэ материалхэр, техникэ хухах. Апхуэдэ унэу 40 яухуащ, метр аэбгъуэнатІэ мини 2-м нэблагъэ къикІыу.

Объединенэр хэлэжьыхьащ сабий 200 зэкІуэлІэну Советскэ поселкэм щауэуа садым.

«Къэббалъкъавтодор» объединенэм подсобнэ хозяйствэми зрегъэужь. Абы жэми 150-рэ щІэхуэу жэмэщ, Іэщlэвмыщіэ щаІыгъыи фермэ иІащ, бжьэматэ 200 иІэщ, бдзэжьей гъэхуэныр зрегъэужь. Абы Іэмал кьет объединенэм и лэжьакІуэхэр нэхъыфІу лыкІэ, бдзэжьейкІэ, гъэшхэкІэхэмкІэ къызэгъэпэщынымкІэ.

Апрелым и 21-р ленинскэ коммунистическэ субботникщ

ЩІЫХУ 200-м ЩІИГЪУ ХЭТЫНУЩ

Налшык консерв заводым и лэжьакІуэу субботникым щІыху 200-м нэблагъэ я Іэнатіэм пэрыту лэжьэнущ. Абы жэмыщІ предприятэм и

ГЪАТХЭ МАХУЭ ГЪЭ ЕГЪАШХЭ

НЭХЪЫБЭМ БЭДЖЭНДЫР КЪЫХАХ

— Ди гуапэ зэрыхъущ,и лэжьакІэщІэм, псом хуэмыдэу бэджэндым, ди хозяйствэм зыщиужьу щІидзащ, — жеІэ Тэрч районым щыІэ «Заветы Ленина» колхозым и агроном нэхъыщхьэ Махъсидэ Руслан. — Абыкіэ жэрдэмщІакІуэу щытхэр ди мэкъумэшыщІэхэрщ. Къэбгъэлъагъуэмэ, езанэ, етІуанэ мэкъумэш-трактор бригадэхэм я звено щырыщ, хадэхакІыр зэбыхьэнухэр мы гъэм бэджэндым тету лэжьэнухэщ. Абыхэм мурад яІэщ епщыкІутІанэ илъэситхум и кІэух гъэм гъавэ бэв кърахьэлІэну-икІи сужьэрэкІыу гъатхэ губгъуэ лэжьыгъэхэр ирагъэкІуэкІ...

Махуэр шэджагъуэ наужьым нэблэгъат езанэ бригадэм и гъавэ щІапІэхэм дыщыхьхьэм. Механизаторхэм гербицид щІым зэрыхалъхьэр зэтраухуэрт, ар тэмэм зэрыхъуу къэсэм хьхьэну хьазыру удзыжьыр кьэзмыгъэкІыну щхъухьыр щІэзывэну, вагъэр зыгъэщэбэну агрегатхэр зэхэт. Агроном нэхъыщхьэм зэман зэриІэр къэдгъэсэбэпри деупщІащ.

— Руслан, тефэну къыфхуэнар къэкІыгъэ нэхъыщхьэхэрщ. Абы и пэ кьихуэу сыт хуэдэ къэкІыгъэхэр щІым хэвгъэзэгъа?

— Гъатхэр нэхъ пэсэу кІыгъэрихьар къэдгъэсэбэпурэ жылапхъэ горохыр гектар 12-м, [illegible] гектар — апхуэдизым, горох щхъухьантІэр — 70-м, хаджэкІыр 74-м тетсащ. Нартыхур, соер, сэхураныр, суданкэр зэщІэлъу гектари 110-м тетсэи хуейщи, абы щыщу гектар 50-м лэжьыгъэр щызэфІэдгъэкІащ. Іэщым щІыну едгъэщхыну куэду зэщІэлъ, къэкІыгъэр пІалъэ дэдгъэкІыурэ тыдозы зэманым зэдэмыхъуи, щхьэкІэ. А Іэнатіэм бгъэдэтщ механизатор ГъукІакъуэ Вадик. Абы и пщэ дэтлъхьа къалэныр дагъуэншэу егъэзащІэ. КъэкІыгъэ пасэхэм ящыщ зыбжанэ, зэгущу къытеувэщ, абыхэм я щытыкІэм къегъэлъагъуэ дызыщыгугъ бэвагъыр къызэрытекІынур.

— Бжьыхьэсэ къэкІыгъэхэр нэхъыбэу зыщІэ хозяйствэхэм фэ фащыщщ, Абыхэм сыт хуэдэ щытыкІэ яІэ?

— Пэжщ, бжьыхьэсэ къэкІыгъэхэм гъавэ щІапІэхэм щыщу куэд хухыдох. Къэбгъэлъагъуэмэ, нэгъабэ бжьыхьэм зэман нэхъыфІым къэнэубыдау гуэдзыр гектар 900-м, хьэр — 250-м, рапсыр — 45-м тетсауэ щытащ. Ахэр тэмэму щІымахуэ щІэкІыи щхьэкІэ минеральнэ удобренэкІэ дгъэпшэращ, иджы гуэдзу гектар 780-м и лъабжьэр аргуэру минеральна удобренэкІэ дгъэпшэращ. Бжьыхьэсэхэм я теплъэр Іейкъым, ауэ дяпэкІи апхуэдэу щытын щхьэкІэ хьапІащІэхэмрэ узыфэхэмрэ щыхъумапхъащ, ари зыщыдгъэгъупщэнукъым.

— Махуэ гъунэгъуэм евгъэкІуэкІыну лэжьыгъэхэм щыгъуазэ дэщІыт.

— Дэ иджыри къэкІыгъэхэр гектар 1.920-м хэдгъэзэгъэн хуейщ. Абы щыщу нартыху гъэвапхъэм гектар 700, жылапхъэм — 300, силосыпхъэм — 365-рэ, сэхураным [illegible] гектар — 100-м, люцернэр

Апрелым и 21-р ленинскэ коммунистическэ

ЩIЫХУ 200-м ЩIИГЪУ ХЭТЫНУЩ

Налшык консерв заводым и лэжьакIуэ субботникым щIыху 200-м нэблагъэ я Iэнатlэм пэрыту лэжьынущ. Абы нэмыщI предприятэм и лэжьакIуэ гупышхуэм уэрамхэр, завод щIантIэр зэIуэпэщ ящIынущ.

Предприятэм а махуэм къыщIэкIэкIа продукцэу Северым, КъуэкIыпIэ Жыжьэм, Сыбырым куэд иригъэшэнущ.

Субботник махуэм къалэжьауэ предприятэм я рабочэхэм «ГущIэгъуныгъэм и фондым» сом 500 халъхьэнущ.

ЯДЭIЭПЫКЪУНУЩ

В. И. Лениныр къызэралъхурэ илъэси 120-рэ зэрырикъум и щIыхькIэ ирагъэкIуэкIыну Коммунистическэ субботникым жыджэру хэтыну мурад ищIащ Налшык дэт «Искож» комбинатым и коллективым. А махуэм я лэжьапIэ Iэнатlэм Iутынущ рабочэу 250-рэ. Цехищым я коллективым къыщIагъэкIыну продукцэм къыпэкIуэу сом миниц ираты нущ жьы хъуахэр, ныкъуэдыкъуэхэр щапIыжу Налшык дэт унэм.

Коллективым щыщу а махуэм я лэжьапIэ Iэнатlэ пэрымытынухэми лэжьыгъэшхуэ зэфIагъэкIынущ. Ар комбинатым и гъунэгъу уэрамхэр гъэкъэбзэнырщ, абы къегъэщIылIа щIыпIэхэм жыгыщIэхэр щыхэсэнырщ, пхъэнкIийхэр дэшынырщ.

ЩIагъэхуабжьэ

Май районым XXII парт съездым и цIэкIэ щыIэ колхозым мэкъумэшым елэжь и етIуанэ бригадэм бжьыхьэсэ гектар 500-м удобренэхэр хэлъхьэныр махуитIым зэфIигъэкIащ.

ЩIыр жылэ хэлъхьэным хуэгъэхьэзырыным щапхъэ къыщагъэлъагъуэ механизаторхэу Дмитриенкэ В., Костенкэ А., Рудько В. сымэ.

тыхумрэ тесэн щIэддзэнущ, абыхэм адрей къэкIыгъэхэри къакIэлъыкIуэнущ.

— Мэкъумэш хозяйствэм щхъухьу къыщагъэсэбэнырэ ягъэмэщIэн хуейуэ дэнэкIи къыщагъэув, ауэ гу зэрылъыттэмкIэ, фэ абыкIэ влэжь щIагъуэ щыIэкъым...

— Интенсивнэ технологиер абы и жылэр хэдгъэзэгъэнущ, иужькIэ сатыр зэхуакухэр кIультивацэ тщIынущ. А гъэуцэхуныгъэр дызэрыщыгугъыу къыщIэкIмэ, етIанэгъэ апхуэдэ хьэсэхэм зедгъэубгъунущ.

— Фи хозяйствэм и гъавэ щIапIэхэр уэгъу щIыпIэм щызэбгрыдзащ. Абы къыхэкIыу мыхьэнэшхуэ иIэщ псыщIэгъэлъадэм. А Iуэхум дауэ зыхуэзгъэхьэзырра?

— ПсыщIэгъэлъадэм дэ сыт щыгъуи гулъытэ хэха худощI, арышлмэ гъавэ бэв къызэрытхуемыхьэлIэнур къыдгуроIуэ. Мы зэманым гуэдз хьэсэм псы щIэгъэлъадэн щIэддзащ. А Iэнатlэм бгъэдэтщ Емкъуж Юрэ, Махъсидэ Мухьчыр, Къэнщокъуэ Клим, Мендэхъу Рэшад сымэ. Псори зэхэту псы зэрыщIагъэлъадэ, зэрытраутхэ агрегату 8 лэжьынущ. КIэщIу жыпIэмэ, сыт хуэдэ Iэнатlэми лэжьыгъэ щыдикуэдщ икIи демыужьрэкIыу хъунукъым.

КIЭРЭФ Хьэсэнбий.

СУРЭТХЭМ: Къущхьэунэ Тимур; механизаторхэу Махъсидэ Герман, Хьэгъуэ Есин, Гъут Арсен, Бэбей Юрэ, езанэ бригадэм и унафэщI Щомахуэ Арсен сымэщ.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ЩIЫХЬ ТХЫЛЪ ИРАТАЩ

Илъэс куэд хъуауэ советскэ культурэм и Iэнатlэм фIыуэ зэрыщылажьэм папщIэ Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Президиумым Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и «Союзпечать» предприятэм и унафэщI **Джырандокъуэ** Михаил Хьэмзэт и къуэм Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и ЩIыхь тхылъ иритащ.

Апрелым и 19-м жэщыр хэкIуэтауэ ВЛКСМ-м и съездым и лэжьыгъэр зэфIэкIащ.

Сатыр зыбжанэкIэ

АЛМА-АТА. Хадэхэкl пасэм елэжь хозяйствэ куэдым мы гъэм химическэ удобренэхэр хьэсэхэм халъхьанкъым. Абыхэм я пIэкIэ зэранигъэ зыхэмылъ нэгъуэщI удобренэхэр къагъэсэбэпащ. Абыхэм ящыщ зыщ «Рубиныр». Абы къэкIыгъэхэр псынщIэу хегъахъуэ, хьэщIхупщхэр еуэI. Иджы а удобренэщIэр игъэунэху.

ГРОДНЭ. Гродненскэ ТЭЦ-2-м и коллективым хэхъуэу къыIэрыхьам щыщу сом мелуан ныкъуэ фIэкIуэдащ. Природэм зэранигъэ зэрыритам къыхэкIыу къалэ Советым и экологическэ комиссэр апхуэдэу ахъшэкIэ абы етхьэкъуащ. Ар узыншагъэр хъумэным елэжь Iуэхущ1ацIэхэм, къалэр зэIуэпэщ щIыным, природэр хъумэным пыщIа Iуэхухэм трагъэкIуэдэнущ.

БАКУ. Республикэм и профсоюзхэм Чернобыльскэ АЭС-м къыщыхъуа аварием и зэран зэкIа щIыпIэхэм кIикIа сабий 150-м Баку и Iэшэлъашэ курортхэм зыщIырагъэпсэхунущ. Абы Бузовны поселкэм дэт республиканскэ сабий санаторэмрэ узыншагъэр зэфIэгъэувэжыным елэжь республиканскэ фондым ишэхуащ. Ахэр щIагъуэу хуэмыщIа ныкъуэдыкъуэхэм ираты нущ.

(ТАСС).

ЩIЫХУ 200-м ЩIИГЪУ ХЭТЫНУЩ

Налшык консерв заводым и лэжьакIуэ субботникым щIыху 200-м нэблагъэ я Iэнатlэм пэрыту лэжьынущ. Абы нэмыщI предприятэм и лэжьакIуэ гупышхуэм уэрамхэр, завод щIантIэр зэIуэпэщ ящIынущ.

Предприятэм а махуэм къыщIэкIэкIа продукцэу Северым, КъуэкIыпIэ Жыжьэм, Сыбырым куэд иригъэшэнущ.

Субботник махуэм къалэжьауэ предприятэм я рабочэхэм «ГущIэгъуныгъэм и фондым» сом 500 халъхьэнущ.

ЯДЭIЭПЫКЪУНУЩ

В. И. Лениныр къызэралъхурэ илъэси 120-рэ зэрырикъум и щIыхькIэ ирагъэкIуэкIыну Коммунистическэ субботникым жыджэру хэтыну мурад ищIащ Налшык дэт «Искож» комбинатым и коллективым. А махуэм я лэжьапIэ Iэнатlэм Iутынущ рабочэу 250-рэ. Цехищым я коллективым къыщIагъэкIыну продукцэм къыпэкIуэу сом миниц ираты нущ жьы хъуахэр, ныкъуэдыкъуэхэр щапIыжу Налшык дэт унэм.

Коллективым щыщу а махуэм я лэжьапIэ Iэнатlэ пэрымытынухэми лэжьыгъэшхуэ зэфIагъэкIынущ. Ар комбинатым и гъунэгъу уэрамхэр гъэкъэбзэнырщ, абы къегъэщIылIа щIыпIэхэм жыгыщIэхэр щыхэсэнырщ, пхъэнкIийхэр дэшынырщ.

ЩIагъэхуабжьэ

Май районым XXII парт съездым и цIэкIэ щыIэ колхозым мэкъумэшым елэжь и етIуанэ бригадэм бжьыхьэсэ гектар 500-м удобренэхэр хэлъхьэныр махуитIым зэфIигъэкIащ.

ЩIыр жылэ хэлъхьэным хуэгъэхьэзырыным щапхъэ къыщагъэлъагъуэ механизаторхэу Дмитриенкэ В., Костенкэ А., Рудько В. сымэ.

тыхумрэ тесэн щIэддзэнущ, абыхэм адрей къэкIыгъэхэри къакIэлъыкIуэнущ.

— Мэкъумэш хозяйствэм щхъухьу къыщагъэсэбэнырэ ягъэмэщIэн хуейуэ дэнэкIи къыщагъэув, ауэ гу зэрылъыттэмкIэ, фэ абыкIэ влэжь щIагъуэ щыIэкъым...

— Интенсивнэ технологиер абы и жылэр хэдгъэзэгъэнущ, иужькIэ сатыр зэхуакухэр кIультивацэ тщIынущ. А гъэуцэхуныгъэр дызэрыщыгугъыу къыщIэкIмэ, етIанэгъэ апхуэдэ хьэсэхэм зедгъэубгъунущ.

— Фи хозяйствэм и гъавэ щIапIэхэр уэгъу щIыпIэм щызэбгрыдзащ. Абы къыхэкIыу мыхьэнэшхуэ иIэщ псыщIэгъэлъадэм. А Iуэхум дауэ зыхуэзгъэхьэзырра?

— ПсыщIэгъэлъадэм дэ сыт щыгъуи гулъытэ хэха худощI, арышлмэ гъавэ бэв къызэрытхуемыхьэлIэнур къыдгуроIуэ. Мы зэманым гуэдз хьэсэм псы щIэгъэлъадэн щIэддзащ. А Iэнатlэм бгъэдэтщ Емкъуж Юрэ, Махъсидэ Мухьчыр, Къэнщокъуэ Клим, Мендэхъу Рэшад сымэ. Псори зэхэту псы зэрыщIагъэлъадэ, зэрытраутхэ агрегату 8 лэжьынущ. КIэщIу жыпIэмэ, сыт хуэдэ Iэнатlэми лэжьыгъэ щыдикуэдщ икIи демыужьрэкIыу хъунукъым.

КIЭРЭФ Хьэсэнбий.

СУРЭТХЭМ: Къущхьэунэ Тимур; механизаторхэу Махъсидэ Герман, Хьэгъуэ Есин, Гъут Арсен, Бэбей Юрэ, езанэ бригадэм и унафэщI Щомахуэ Арсен сымэщ.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ЩIЫХЬ ТХЫЛЪ ИРАТАЩ

Илъэс куэд хъуауэ советскэ культурэм и Iэнатlэм фIыуэ зэрыщылажьэм папщIэ Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Президиумым Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и «Союзпечать» предприятэм и унафэщI **Джырандокъуэ** Михаил Хьэмзэт и къуэм Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и ЩIыхь тхылъ иритащ.

Апрелым и 19-м жэщыр хэкIуэтауэ ВЛКСМ-м и съездым и лэжьыгъэр зэфIэкIащ.

Сатыр зыбжанэкIэ

АЛМА-АТА. Хадэхэкl пасэм елэжь хозяйствэ куэдым мы гъэм химическэ удобренэхэр хьэсэхэм халъхьанкъым. Абыхэм я пIэкIэ зэранигъэ зыхэмылъ нэгъуэщI удобренэхэр къагъэсэбэпащ. Абыхэм ящыщ зыщ «Рубиныр». Абы къэкIыгъэхэр псынщIэу хегъахъуэ, хьэщIхупщхэр еуэI. Иджы а удобренэщIэр игъэунэху.

ГРОДНЭ. Гродненскэ ТЭЦ-2-м и коллективым хэхъуэу къыIэрыхьам щыщу сом мелуан ныкъуэ фIэкIуэдащ. Природэм зэранигъэ зэрыритам къыхэкIыу къалэ Советым и экологическэ комиссэр апхуэдэу ахъшэкIэ абы етхьэкъуащ. Ар узыншагъэр хъумэным елэжь Iуэхущ1ацIэхэм, къалэр зэIуэпэщ щIыным, природэр хъумэным пыщIа Iуэхухэм трагъэкIуэдэнущ.

БАКУ. Республикэм и профсоюзхэм Чернобыльскэ АЭС-м къыщыхъуа аварием и зэран зэкIа щIыпIэхэм кIикIа сабий 150-м Баку и Iэшэлъашэ курортхэм зыщIырагъэпсэхунущ. Абы Бузовны поселкэм дэт республиканскэ сабий санаторэмрэ узыншагъэр зэфIэгъэувэжыным елэжь республиканскэ фондым ишэхуащ. Ахэр щIагъуэу хуэмыщIа ныкъуэдыкъуэхэм ираты нущ.

(ТАСС).

КЪБАССР-м И СОВЕТ НЭХЪЫЩХЬЭМ И ЩIЫХУБЭ ДЕПУТАТ ХЭХЫНЫМКIЭ ГОРНЭ ХЭХЫПIЭ ОКРУГ № 13-м И ХЭХАКIУЭХЭМ ГУ ЗЫЛЪАТАПХЪЭ

Къэбэрдей - Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и щIыхубэ депутат хэхынымкIэ Горнэ хэхыпIэ округ № 13-м и Округной хэхакIуэ комиссэм округым и хэхакIуэхэм хъыбар ярегъащIэ Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет нэхъыщхьэм и щIыхубэ депутатхэм я кандидат Тут Заур Нажид и къуэр езым и лъэIукIэ кандидатхэм зэрахэкIыжым теухуауэ.

Округной хэхакIуэ комиссэ.

«ЛЕНИН ГЪУЭГУМ» ТЕТАЩ. СЫТ КЪРИКIУА?

НЭГЪУЭЩI ЩIЫПIЭ КЪЫЩАЛЪЫ-ХЪУЭЖЫНУКЪЫМ

Ди газетеджэхэм ящIэжу къыщIэкIынущ «Нэгъуэщl щIыпIэхэм къыщалъыхъуэ» тхыгъэм (1990 гъэм, февралым и 28-м) къыIэтауэ щыта Iуэхугъуэр. Ар нэгъуэщI щIыпIэ кърашурэ Налшык и предприятэхэм щIыху къызэращтэрт. Iуэхур зэхигъэкIыу жэуап къыдитыжын мурадкIэ дэ ар едгъэхьащ щIыхубэ депутатхэм я Налшык къэлэ Советым и исполкомым. Абы и председатель Сыжажэ В. Хъу. тхыгъэм мыпхуэдэ жэуап къритыжащ:

«Нэгъуэщl щIыпIэ къыщалъыхъуэ» тхыгъэм дызэрыхэплъамкIэ хъыбар фыдогъэщIэж. Абы къиIэт Iуэхугъуэхэр «Севкавэлектроприбор» заводым и щапхъэхэмкIэ дджащ. Мы зэманым а заводыр лэжьакIуэ 800 хуейщ. Иджыпсту предприятэм и унафэщIхэр рабочэ Iэнатlэ псори щIыхукIэ ирикъуу къызэгъэпэщыным иужь итхэщ. Кадрхэмкlэ отделыр республикэм и районхэм макIуэ рабочэ къыхихыну, къуажэхэм заводым щылэжьэнухэр къыхуриджэу хъыбарегъащIэхэр щыфIедэ. Къуажэхэм рабочэхэр кърашурэ ягъэлажьэ, псалъэм папщIэ, Псыгуэнсу — щIыху — 70, Сэрмакърэ Малкэрэ — 40, нэгъуэщIхэми. Гундэлэн заводым и филиал къыщызэIуахащ, абы щIыхуи 106-рэ щолажьэ. «Курьерым» тета хъыбарегъащIэр щратам предприятэм и унафэщIхэм ягугъащ ар ди республикэм фIэкIа нэгъуэщI щIыпIэ мыкIуэу.

Къалэм и предприятэхэм рабочэхэр къащтэн папщIэ къалэ исполкомым 1988 гъэм ноябрым и 11-м къищтауэ щыта унафэ № 787-м зэхъуэкIыныгъэ хилъхьэжащ. Иджы абы ипкъ иткIэ ди республикэм и къуажэ псоми къикIыурэ Налшык щылэжьэну хуей псори щIэ Iамыту къыдэтIысхьэну хуитщ.

Ауэ, заводым и директорым кадрхэмкIэ и къуэдэ Щоджэн В. зэрыжиIамкIэ, къуажэм дэс щIалэгъуалэр хуеинщэкъым къалэм и предприятэхэм щылэжьэну. Абы гугъу къещI рабочэхэр къыхэхыныр. Къалэ исполкомымрэ лэжьыгъэмкIэ абы и отделымрэ яхузэфIэкI псори ялэжьынущ къалэм и предприятэхэм кадр Iуэхугъуэхэр гъэзэкIуа щыхъунымкIэ дэIэпыкъунымкIэ».

ЦIЫХУХЭРЩ ЗИ ФЕЙДЭ ХЭЛЪЫР

Щоджэн Езанэ поселкэм щыпсэухэу КIасэхэ Хьэжчэлрэ Духъанрэ редакцэм къэтхьэусыхат Щоджэн районым и унафэкIэ ахэр зэрыс щIапIэм ирагъэкIыу. Мис абы райисполкомым и председателым къритыжа жэуапыр:

«Мы гъэм февралым и 6-м ди газетым тета «Абы зи фейдэ хэлъыр тщIэркъым» тхыгъэм теухуауэ жыгIэнур мыращ.

— Щоджэн Езанэ поселкэм и центральнэ Iыхьэм зэрызнужьыну генеральнэ плэным ипкъ иткIэ Ростов—Баку къэрал гъэзум и бгъуитIым тет унэжьхэмрэ псэуалъэжьхэмрэ трахыщ хуейщ. Апхуэдэ унэжьхэмрэ псэуалъэжьхэмрэ, апхуэдэу организацэхэмрэ предприятэхэмрэ я Iуэхущ1апIэжьхэм илъэс куэд хъуауэ Iэмал къыдатыркъым поселкэм и теплъэм зедгъэхъуэжыну.

Поселкэм и генеральнэ планым къигъэувэм къахэкIыу исполкомым къелъытэ хэтлъхьэнущ, итIанэ абы жылэр хэдгъэзэгъэнущ, иужькIэ сатыр зэхуакухэр кIультивацэ тщIынущ. А гъэуцэхуныгъэр дызэрыщыгугъыу къыщIэкIмэ, етIанэгъэ апхуэдэ хьэсэхэм зедгъэубгъунущ.

— Фи хозяйствэм и гъавэ щIапIэхэр уэгъу щIыпIэм щызэбгрыдзащ. Абы къыхэкIыу мыхьэнэшхуэ иIэщ псыщIэгъэлъадэм. А Iуэхум дауэ зыхуэзгъэхьэзырра?

— ПсыщIэгъэлъадэм дэ сыт щыгъуи гулъытэ хэха худощI, арышлмэ гъавэ бэв къызэрытхуемыхьэлIэнур къыдгуроIуэ. Мы зэманым гуэдз хьэсэм псы щIэгъэлъадэн щIэддзащ. А Iэнатlэм бгъэдэтщ Емкъуж Юрэ, Махъсидэ Мухьчыр, Къэнщокъуэ Клим, Мендэхъу Рэшад сымэ. Псори зэхэту псы зэрыщIагъэлъадэ, зэрытраутхэ агрегату 8 лэжьынущ. КIэщIу жыпIэмэ, сыт хуэдэ Iэнатlэми лэжьыгъэ щыдикуэдщ икIи демыужьрэкIыу хъунукъым.

КIЭРЭФ Хьэсэнбий.

СУРЭТХЭМ: Къущхьэунэ Тимур; механизаторхэу Махъсидэ Герман, Хьэгъуэ Есин, Гъут Арсен, Бэбей Юрэ, езанэ бригадэм и унафэщI Щомахуэ Арсен сымэщ.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ДЭIЭПЫКЪУНЫГЪЭ ИГЪУЭТЫНУЩ

Газетеджэхэм зэращIэщи, «Университет» щIыхубэ волейбол командэр къэралым и япэ лигэм мыпIейуэ щоджэгу. Ауэ а командэм ехъулIэныгъэфIэхэр иIэн папщIэ нэсу дэIэпыкъуныгъэ игъуэтыртэкъым. Абы теухуауэ щытащ ди газетым тета «Ди хадэ укIимыхьэ» (1990 гъэм февралым и 1-м), «Волейбол: ар джэгукIэ гъэщIэгъуэнщ» (1990 гъэм февралым и 9-м) тхыгъэхэр. КъБАССР-м Физическэ культурэмрэ спортымкIэ и къэрал комитетым и председатель Разуваев В. Н. а тхыгъэхэм къритыжа жэуапыр зэкIэ уэзгъэундэIу хуэдэщ. Мис ар, фи пащхьэ идолъхьэ:

«КъБАССР-м и къэрал спорт комитетым и дежи волейболымкIэ щыIэ федерацэм «Нальчанкэ» спорт клуб къыщызэрагъэпэщащ. Абы и къалэн нэхъыщхьэу щытыр республикэм волейбол джэгукIэр щыхэпщэнымрэ «Университет» щIыхубэ командэм щыджэгухэм ядэIэпыкъунымрэщ.

Республикэм и спорт унафэщIхэмрэ волейбол щIыхубэ командэм хэтхэмрэ и тренерхэмрэ я зэIущIэ едгъэкIуэкIащ икIи абы дыщытепсэлъыхьащ командэм и Iуэху зэрыщытым, ар зыхуэныкъуэхэм, абы етын хуей дэIэпыкъуныгъэхэм. А едгъэкIуэкIа зэIущIэм ипкъ иткIэ спортсменкэхэм я Iэзагъэм хэгъэхъуэным, абыхэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным захъуэжынущ.

ЩIыхубэ волейбол командэхэм СССР-м и чемпионатым и турищ Налшык щрагъэкIуэкIати, судейскэ коллегие нэхъыщхьэм псори фIыуэ къызэгъэпэщауэ щытауэ кIилъытащ.

КъБАССР-м и къэрал спорт комитетымрэ профсоюзхэм я ВДФСО-м и республиканскэ советымрэ командэр Iыгъыным, ар СССР-м и чемпионатымрэ и кубокыр къэхъынымрэ хэтыным сом мини 110-рэ хухахащ. Къэрал спорт комитетым командэм папщIэ бэджэнду автобус кIищтащ. Къэрал университетым командэм хэтхэм общежитхэм пэш зэгъэпэщахэр щыпсэуну щахухихащ.

ЦIЫХУХЭРЩ ЗИ ФЕЙДЭ ХЭЛЪЫР

Щоджэн Езанэ поселкэм щыпсэухэу КIасэхэ Хьэжчэлрэ Духъанрэ редакцэм къэтхьэусыхат Щоджэн районым и унафэкIэ ахэр зэрыс щIапIэм ирагъэкIыу. Мис абы райисполкомым и председателым къритыжа жэуапыр:

«Мы гъэм февралым и 6-м ди газетым тета «Абы зи фейдэ хэлъыр тщIэркъым» тхыгъэм теухуауэ жыгIэнур мыращ.

— Щоджэн Езанэ поселкэм и центральнэ Iыхьэм зэрызнужьыну генеральнэ плэным ипкъ иткIэ Ростов—Баку къэрал гъэзум и бгъуитIым тет унэжьхэмрэ псэуалъэжьхэмрэ трахыщ хуейщ. Апхуэдэ унэжьхэмрэ псэуалъэжьхэмрэ, апхуэдэу организацэхэмрэ предприятэхэмрэ я Iуэхущ1апIэжьхэм илъэс куэд хъуауэ Iэмал къыдатыркъым поселкэм и теплъэм зедгъэхъуэжыну.

Поселкэм и генеральнэ планым къигъэувэм къахэкIыу исполкомым къелъытэ хэтлъхьэнущ, итIанэ абы жылэр хэдгъэзэгъэнущ, иужькIэ сатыр зэхуакухэр кIультивацэ тщIынущ. А гъэуцэхуныгъэр дызэрыщыгугъыу къыщIэкIмэ, етIанэгъэ апхуэдэ хьэсэхэм зедгъэубгъунущ.

— Мэкъумэш хозяйствэм щхъухьу къыщагъэсэбэнырэ ягъэмэщIэн хуейуэ дэнэкIи къыщагъэув, ауэ гу зэрылъыттэмкIэ, фэ абыкIэ влэжь щIагъуэ щыIэкъым...

— Интенсивнэ технологиер абы и жылэр хэдгъэзэгъэнущ, иужькIэ сатыр зэхуакухэр кIультивацэ тщIынущ. А гъэуцэхуныгъэр дызэрыщыгугъыу къыщIэкIмэ, етIанэгъэ апхуэдэ хьэсэхэм зедгъэубгъунущ.

— Фи хозяйствэм и гъавэ щIапIэхэр уэгъу щIыпIэм щызэбгрыдзащ. Абы къыхэкIыу мыхьэнэшхуэ иIэщ псыщIэгъэлъадэм. А Iуэхум дауэ зыхуэзгъэхьэзырра?

— ПсыщIэгъэлъадэм дэ сыт щыгъуи гулъытэ хэха худощI, арышлмэ гъавэ бэв къызэрытхуемыхьэлIэнур къыдгуроIуэ. Мы зэманым гуэдз хьэсэм псы щIэгъэлъадэн щIэддзащ. А Iэнатlэм бгъэдэтщ Емкъуж Юрэ, Махъсидэ Мухьчыр, Къэнщокъуэ Клим, Мендэхъу Рэшад сымэ. Псори зэхэту псы зэрыщIагъэлъадэ, зэрытраутхэ агрегату 8 лэжьынущ. КIэщIу жыпIэмэ, сыт хуэдэ Iэнатlэми лэжьыгъэ щыдикуэдщ икIи демыужьрэкIыу хъунукъым.

КIЭРЭФ Хьэсэнбий.

СУРЭТХЭМ: Къущхьэунэ Тимур; механизаторхэу Махъсидэ Герман, Хьэгъуэ Есин, Гъут Арсен, Бэбей Юрэ, езанэ бригадэм и унафэщI Щомахуэ Арсен сымэщ.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ДИ КАНДИДАТХЭР

ЕЗЫМ И ЛЪАГЪУЭ ХЕШЫЖ

Куэд щIауэ си ныбжьэгъу Къудей Владимир республикэм и Совет Нэхъыщхьэм и цIыхубэ депутатхэм я кандидату къызэрагъэлъэгъуар шызэхэсхам япэ щыкIэ зэгъэпIэгъуащ: зыдумысыжыщи дэ, журналистхэм, нэхъапэм гу къытлъатэрт-экъым апхуэдэ пщIэкIэ. Депутату хахынухэр зырызу округхэм трагуашэу щыщытам щыгъуэ «списокэм» ихуэ хабзэр дн редакторхэм я закъуэт — я къулыкъукIэ. Ауэ сегупсысыжри, къызгурыIуащ Iуэхум телъыджэ гуэри зэрыхэмылъыр: блэкIамрэ иджырэ щурэ лъэсрэ я лахуакущ. Иджы цIыхухэм Iэмал яIэщ езыхэр зыхуей дыдэр къагъэлъэгъуэну. И пэ дыхьэ закъуэмэ...

Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Советхэм я IэщIагъэлIхэм я Союзым и Президиумым инструктору Къудей Владимир Володя икIи щIэныгъэ зэфIэкIыныгъэшхуэ щызиIэ, Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Къэрал премэм и лауреатыгъуэ, Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и Унафэщ, Урысыем и Верховнэ Советым и депутат, Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Верховнэ Советым и депутат, Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Верховнэ Советым и Президиумым и Унафэщ, Урысыем

ЮРИСТ

ящыIэрыIуэхэу Абалкин Леонид, Керимов Джангир Аббас-оглы сымэ, нэгъуэщI куэд.

1984 гъэм Батырбековым прокуратурэм щылэжьэн щIидзэ. Къыдэлажьэхэм дмылъагъуу къанэрихым ары и цIыху хэтыкIэ дахэр, гуапагэр, лэжьыгъэм хуэIэ цIыкIэ тэмэму. Налшык станок зыгI заводым, «Кэнкэ», «Белореченский», «Декоративные культуры» совхозхэм и коллективхэм ар цIыхубэ депутату къыщагъэлъэгъуами, зыхэIэтыкI. Iэуэлъауэ лей хэмылъу хэзыгъэхэм зыщыхуагъэхьэныр кампаниер иригъэкIуэкIащ.

Батырбековыр зэрылэжьэну и программэр сыт хуэдэ?

— ЗэхъуэкIыныгъэм и программэр гъэзэщIэи, и хэкIыIэ округым щыпсэухэр зыхуей хуэгъэзэн, экономикэ, социальнэ, культурэ и псэу къэрал ухуэным, ди обществэм и политическэ системэр зэгъэпэщмыным, социалистическэ законхэр, дисциплинэр гъэбыдэным, цIыхухэм я зэхуэдэныгъэм щIэбэным жьдижьу хэтын.

— Сабий Iуэхущ1апIэхэр, школхэр, узыншагъэр щрагъэфIэкIуэ, сату, Iуэхутхьэбзэщ1апIэхэр егъэфIэкIуэн, хуэныкъуэхэр псэупIэ унэхэмкIэ къызэгъэпэщын, пенсионерхэм, инвалидхэм, хэм защIэгъэкъуэн, экологическэ щитхъэм гулъытэ хуэщIын.

— Лъэпкъым эгукIын, лъэпкъхэм яку далъ зэхущытыкIэхэр егъэфIэкIуэн, лъэпкъ псори зэхуэдэным ехьэлIа лэжьыгъэм ягъэкIуэну хэтын.

— КъБАССР-м экономикэ и лъэныкъуэкIэ цIыхухуиту цIытыным, Советхэм я зэфIэкIхэм хэтэхъуэным щIэбэным, ди республикэм кIыщыщIагъэкI хъэпщыпхэр цыпсэухэм яринкъуу ягъэутыным и телъхьэу къэувын.

Батырбековыр щIэныгъэкIуэкIэ хэхакIуэхэм

СЫТХЭР УИ ПСЭУКІЭ, КЪУАЖЭ?

МУРАДХЭР ИНЩ ИКІИ...

Къуажэм далэжьыхь Іуэхугъуэ щхьапэхэмкІэ, цыхум хуащІ гулъытэмкІэ щапхъэ хъуа жылагъуэхэр щужьей илъэсхэм республикэм нэхъыбэ щыхъуащ. Апхуэдэ зы къуажащ Щхьэлыкъуэр жыпІэмэ, ущыузыну къыщІэкІынкъым.

Къэрал гъуэгушхуэм дэбдзыхыу къуажэм узыщагъуэгум уэзрытехьэу, уи нэгум къыщІоувэ къэхъу эфІэкІуэныгъэхэр.

Иджы а гъуэгур нуэгъуэнкІэгъуэхэр зибэу мывэкІэщхъ зытеуба лъагъуэ бгъуэзакъым. Асфальт зытегъэйхыба гъэзу джафэ Іэхуитлъхуитщ. Уэдэкіуэм хьэлъэ дытелъ лъэс гъэзугурыкІуэхами уахуэзэрыкъым, щыхухэр автобус кІыхьыщхуэхэм нсу эокІуэ. Абы унсу уздэкэм гъэзугум и лъэныкъуитІыкІи кІыхьт унэщІэ, псэуалъэ уардэ къомыр уогъэщІагъуэ.

«Щіэуэ ашуэр зымыуэуа дэсу къыщІэкІынкъым мы къуажэмэ, — сигукІэ жызоІэ икІи нэхъ нэхъу-нэхъуу зызощІыхь. Зы щщІантІэм зыкъыщиІэтащ зи блыныр нагъэса пэш куаду аэхэт унэзагуатыщхэм, адрейм щыболъагъу зи щхьэр яІэт гуэщ кІыхьыр. ЩщІантІэхэри гъуэщІ куэбжэ зыхэлъ чырбыш сэрей лъагэхэмкІэ къэгъэзувыхьащ.

Къызыкухыну иІэм елъытащ жылэм и псэукІэр. «Щхьэлыкъуэ» совхозым иужьрей илъэсхэм зеужь — и хэхъуэр мин бжыгъэкІым, мелуанырыбжэ хъуащ. Абы кІыхэкІыу лэжьакІуэхэм яІэрыхьэми фІыуэ хэхъуащ. А псоми я гъуджэщ ещ къуажэр. Пэжщ, жыпІэ хъунукъым а гъуджэм иІищ псоми уащыгуфІыкІыну. Нобэрей зэманым къемызэгъ гуэрхэри, щыщІэныгъэ гуэрхэри жылэм щыпхъагъунущ.

Ауэ, нэхъыщхьэращи, совхоз, къуажэ унафэщІхэм жылэр гъбжьыфІэным, абы дэсхэр зэІуэпэщу гъэпсэуным къаруушхуэ ирахьэлІэ. Зи гугъу тщІа гъуэгухэм ямыщІ, нэгъуэщІ уэрамхэри щызэІощ. Апхэмэ и цІэкІэ щыІэ уэрамым мывэкІэщхъ трауб, ар щыпсэфэкІащ километрищІым щІигъун. Ар яухмэ, Чапаевым и цІэкІэ щыІэр егъэфІэкІуэным щіадзауэщ. 1991 гъэм а лэжьыгъэм пащэурэ «Зеленая» уэрамым щыщу километри 6,5-м мывэкІэщхъ тракІутэ-ишуэ, трауб6эошущ. Абы и уэлэкІэ щІыхухэм гъэзугуэ кІуэлэнэ яІэжьынукъым.

Электроньэуэр хъуажэм зэрищІэжьыкІуэм щыпІэныгъэхэр иІащ. Ар тамаму жылэм, Іуэхущіафэхэм хэкІуэлэну подстанцихэр масІэт икІи тІорыса хъуат. Иджы ищуажэм анхуэдэ станцу плІы дощІыжьащ. Абыхэм ягъэтэмэжынущ электроньэуэ сыт хуэдэ щІыпІэми къыщІэкІынущ. Ар хэм щІадзауэ ауху стадионми. Абы сом мин 66-рэ хухахащ, тІысыпІэ щитхум щІигъу иІэнущ. Апхуэдэу ныбжьыщІэхэм я мызакъуэу, балигъхэми къагъэсэбэныщ къуажэм дащІыхь уэлэнгъэмкІэ центрыр. Абы хэтынущ тренажерхэр щІэту гимнастикэкІэ щыІэзэ кабинет, сауна, дэтхэнэри метр 15 хъууэ гъэзугуищ иІэу есыпІэ, нэгъуэщІхэри. Куэд мыщІу унэр, пэшхэр хъэщуш, зыхуэ оборудованэр, Іэмэпсымэхэр ягъэхьэзыр.

Гъэ, штангэ къэІэтыным дихьэххэми пэшыхуэ къыхуэзрагъэпэщащ, абы хьэлъэ къэІэтыпІищ щІащІыхьащ. Иджы абы къуажэм и щІалэгъуалэу, сабийуэ 60-м щІигъу екІуалІэурэ, фІыуэ ялъагъу спорт лІэужьыгъуэм зыщыхуагъазэ. Мыбдежым, занщІэу жытІэнщи, махуэ гъунэгъу дыдэхэм а пэшым гъэ къэІэтыпымкІэ зэхьэзэхуэ щекІуэкІынущ. Зэхьэзэхуэм щытекІуэхэм Афган зауэм хэкІуэда Шыкъ Замир и фэеплъ призыр иратынущ. Саугъэтхэр зыхуэфащэхэм иратынущ Замир и Іыхьлы гъунэгъуэхэм.

Штангэ къэІэтыныкІэ республикэм и утынум ихьахэщ ныбжьыщІэхэу Хъущт Валерий, Щоджэн Замир, Абазэ Казбек, Тау Алик сымэ, Ахэр-КъБАССР-м и чемпион, призер хъуахэщ. Къунижь Алим штангэмкІэ СССР-м спортымкІэ и мастерщ. Къунижь Аслъэн СССР-м Зыхъумэжыныкъэ и Къарухэм и чемпионщ, Россием и «Урожай» ДСО-м и ныбжьыщІэхэм я чемпионщ.

Бэнакіуэ ныбжьыщІэхэри ящыгъупщакъым. Абыхэм сом мини6ліКІэ алърыбгъушхуэ хуитІ къыхуащэхуащ. Апхуэдэ гулъытэм къыхэкІыу къуажэм бэнэныр фІыуэ зыльагъуэр нэхъыбэ щохъу. Щ1алэхэм зызыхуагъазэ бэнэкІэхэм иджыблагъэ аргуэру зы къыхэхъуащ. Ар Къуэкіыпіэмкіэ щыІэ лъэпкъхэм я бэнэкІэ «Таэквондо» жыхуиІэрщ. Ныбжьыщіэхэр а бэнэкІэм хуегъазэ тренер Бекъазы Анзор.

Апхуэдэу республикэм щІэрыІуэ щыхъуащ Щхьэлыкъуэм и «Урожай» футбол командэр. Гъэ кІуам ар профсоюз командэ 40 ахэта зэхьэзэхуэм щыдэгущІэ, япэ увыпІэр кънхьащ. Мы гъэм ар республикэм и командэ нэхъ лъэщ дыдэхэм — япэ гуэным хэту дгъэгущІ. Иджы командэм зэрэдэІэ «Джэримэщхъ», балигъхэм нэмыщІ, нэбжьыщІэ команди и гъусэ-ящ.

Щыхухэм я зэхэщІакІым зегъэубгъуным, культурэ лъагэ егъэгъэзэным, лъэпкъхэм я зэкъуэтыныгъэр гъбжьыдэным хуэунэтІа-лыкъуэ зыщыхуагъэхъэзыр.

«Адэжь жьэгу пащхьэ» зыфІаща пщыхьащхьэр щІэхъщІэхыурэ къызэрагъапэщ Культурэмкіэ унэм, библиотекэм я лэжьакІуэхэм, Абы кърагъэблагъэ тхыдэм, щыхъбэ Іуэрыіуатэм и лэжьакІуэхэр, еджагъэшхуэхэр, Нэмысым, хабзэм, бзэм теухуауэ псалъэмакъ щхьэпэхэр ирагъэкІуэкІ. Дээм ираджэ ныбжьыщІэхэм зэрыкІэлъыкІуатэ щыхьащхьэ хьэлэмэтхэр къызэрагъэпэщ. Абыхэм псалъэ гуапэ жраІэ, лъэпкъыр, щІыхьыр ягъэпэжыну пщэрылъ хуащІ, саугъэт лъапІэхэр ират. Абы сэбэну къишэм и щыхьэтщ фІыщІэ письмоуэ адэ-анэхэм къахуэкІуэхэр. Иджыблагъэ анхуэдэ фІыщІэ письмо къаІэрыхьащ я къуэ Тау Аслъэн дэ къулыкъу щищІ частым и командованэм къабгъэдэкІыу щІалэм и адэмрэ и анэмрэ. Апхуэдэу гуапэу зыхущыт ныбжьыщІэхэм дэ къулыкъу пухыу къагъэзэжа иужь, щалъхуа къуажэр ябгынэркъым, абы щыІэ совхозым щылэжьэну къонэ.

Къуажэдэсхэм я псэукІэр тынш хъуным, щІалэгъуалэр дэмыкІыным хуэунэтІауэ совхозым, жылэм лэжьыгъэфІэкІэр щрагъэкІуэкІ. Ищхьэмкіэ зи гугъу щытщІахэм пытщэщи, къуажэм щІакхъуэгъэжьапІэ иІэщ. Абы щагъажьэ щІакхъуэр кооперативым хэтхэм яйм нэхърэ нэхъыфІщ, и Іыхьэ ныкъуэкІэ нэхъ пудщ. Жылэм шхапІэшхуэ дащІыхьащи, хуейр щІыхьэурэ щошхэ. Абы лэжьапІэ Іэнатіэ псори шхынкІэ къызэрегъэпэщ — губгъуэм, фермэхэм хуабэу яхурегъашэ. Ерыскъым я уасэм и процент 30-рщ къыІахыр. Абы лэжьакІуэхэр зэрыщыгуфІыкІым и мызакъуэу, къуажэдэсхэм, псом хуэмыдэу унэгуащэхэм я къалэнхэр къащегъэпсынщІэ.

Зи ныбжь нэсауэ, мылажьэу тІысыжхэми гулъытэ ягъуэт. Совхозым зэрыщылэжьа илъэс бжыгъэм елъытауэ, щытІысыжкІэ зауэ сом минищ къыщыщІэдзауэ сом мини6лІым нэс иратынущ. Абы нэмыщІ сом мини6 хъуэ фонд иІэщ «Милосердия» къызэригъэпэщащи, нэхъ хуэмыщІахэм зэманкІэ-рэ ахъшэ хухах. Ахэр гъэсыныхъэкІэ, я Іэпым, я джэдкъазым ирагъэшхынкІэ къызэрегъэпэщ. Иджы щІащ ахэри хэту, езым и рабочхэм, медицинэм, школым и лэжьакІуэхэм псоми къагъэсэбэпым и уасэр совхозым яхунынну. Тхьэмахуэ япэкІэ унафэ кІащтащ къуажэдэсхэм ящыщу уи псэуалъэ зыщІынухэм щІы Іыхьэ хэлъу зыгорэ зэрыхуейр.

Утепсэлъыхьыр хуэдэу ар зэман никъым. Ауэ зэгъусэу ягъэлажьэ предприятэхэм я Іуэхукіэ ди къэралым законодательствэ къызэрыщацтэрэ дэкІа а лъэхъэнэм ехъулІэныгъэ къыдэкІуа къудейм и мызакъуэу, щыщІэныгъэ зыбжани пыщІауэ щытащ.

А предприятэхэм анхуэдэу псынщІэу зэубгъуну зыми и гугъуэуэ къыщІэкІынкъым. Мы гъэм январым абыхэм я бжыгъэр 1.200-м нэсащ. Къэрал зэмылІэужьыгъуэхэмрэ СССР-мрэ зэгъусэу ягъэлажьэ предприятэу миным щІигъу нэгъабэризэм къызэІуахащ. Абыхэм псори зэхэту сом мелардищ яІащ, совет-скэ цыхухэм щхьэкІэ нэгъабэ и япэ мазибгъум сом мелуан 450-рэ и уасэ хьэпшыпхэ ерыскъыуэ ягъэхьазыращ, сом мелуан 70 и уасэ нэгъуэщІ щІыпІэхэм ирагъэшащ.

Я ахъшэр Советскэ Союзым къыщагъэсэбэпыну гукъыдэж зыщІэхэр кІуэ пэгми нэхъыбэ мэхъу. Иджы къэрал 54-рэ анхуэдэ мурадкІэ СССР-м къыщыщІащ. Ди къэралым мы лъэхъэнэм ФРГ-м щІигъуу предприяти 151-рэ, Финляндием — 121-рэ, США-м — 110-рэ, Австрием — 76-ра, Англием — 75-рэ, Италием — 68-ра ягъэлажьэ. Абы и фІыщІэкІэ абыхэм СССР-м сатууэ къыдащІми зэубгъуащ. Я ахъшэр Советскэ Союзым къыщагъэсэбэныну нэгъуэщІ къэрал фирмэхэм гукъыдэж зэраІэм и щыхьэтщ нэгъабэ абы хуэдэ зырэ ныкъуэм наблагъэкІа зэрыхэхъуар.

Зэгъусэу ягъэлажьэ предприятэхэм япыщІу Іуэхухэбэ зыщІэхэр процент 63-рэ мэхъу. Къапщтэмэ, ахэр узыншагъэр хъумэным, ныбжьыщІэхэр егъэджэным, нэгъуэщІ Іэнатіэхэми пыщІащ. Ауэ абыхэм къадэкІуэу чэнджэщэгъу хъу организацэ, общественнэ фонд мыхьэнэншэхэр зэрыщыІэри жыІэн хуейщ.

Я щхьэ хуэлажьэхэм я предприятэхэр зыкъомкІэ жъгъейш. Иджыпсту абыхэм я процент 60-м сом мелардым нэблагъэ яІэу аращ. Ар къызыхэкІыр кооперативхэм зэрызэубгъурщ. Нэгъуэщі фирмэхэм гъуса яхуэхъуа ди предприятэхэм ящыщу 564-р къэралым, 320-р ассоциацэхэм, 257-р кооперативхэм, 120-р щІэныгъэ-къэхутакІуэ институтхэм, конструктор бюрохэм, 160-р управленэхэм яІщ.

Ахэр ди къэралым зэхуэдэу щыхэгъэщакъым, Азербайджаным, Армением, Молдавием, Узбекистаным, Литвам щымащІэ дыдэщ. Зарыгурыіуэгъуэщи, нэгъуэщІ къэрал фирмэхэр кІакъмакъ здэщыІэ щІыпІэхэм я ахъшэр яхьыну хуейкъым. Ауэ ахэр Союз псом зэрыщылажьэным яужь итщ.

Нэгъуэщі къэрал предприятэхэм я унафэщІхэр зытегуэзвыхьэри щыІэщ. Ди хэкум и щІыпІэ зыбжанэм гъэзугухэр щызэкІэлъымыкІуэщ, связыр щІагъэуэ щылажьэркъым, энергетикэмкІэ, кадрхэмкІэ я Іуэхур зэрэщкъым. Аращ предприятэ 1.200-м щыщу 544-м Москва хэщІапІэ щІэщІар.

Иджыпсту яаныкъуэхэр мэшынэ хозрасчетымрэ властым и щІыпІэ органхэм я хуитыныгъэмрэ зэрызэубгъум къыхэкІыу СССР-м зэгъусэу щагъэлажьэ предприятэхэм я Іуэхущіафэр зэблэуныкІэ. Дауи, щІыпІэхэм я Іуэхур зыІутыр къамылъытэу хъунукъым. Ауэ ар союзнэ инвестиционнэ законодательствэм и хьэкІэкІэ зэфІагъэкІын хуейкъым. Апхуэдэу предприятэхэм а щІыпІэхэм я фейдэ ахъшэхэр яІэжьыну яхуэгъэзувыныр губзыгъэгъэкъым. ИтІанэ абыхэм я ахъшэр апхуэдэ щІыпІэхэм яхьыныкъым.

Сэбэпынагъ зыпымылъщ Хэкур нэгъуэщІ къэралхэм емыщІэным къыхуеузыджэхэм ягъэзу псалъэмакъ мыхьэнэншэхэр. Япэрауэ, зэгъусэу ягъэлажьэ предприятэхэмрэ ди щІыр зыгуэрэм етынымрэ зэбгъапщэ хъунукъым. Етіуанэрауэ, дэ нэгъуэщІхэм я ахъшэр къызыгурагъэІэбэныр дызэмыхъуліэ Іэнатіэхэрщ.

Апхуэдэ предприятэхэр лэжьэн щхьэкІэ зыхуейхэмкІэ зэгъэпэщынным гугъуехь Іэджэ пыщІащ. Абыхэм хьэпшыпу, техникэу къащэхунум хуэдиз къэралым дежщагъуэтыркъым. Аращ апхуэдэ предприятэхэм я Іуэхущіафэр яхъуэжьын хуей щІэхъур. Зэгъусэу ягъэлажьэ предприятэхэм я Іуэхур зэтраублащ. КІуэ пэтми къару ягъуэт. Сыт хуэдэ гугъуехь хэмыхуэми, абыхэм я зэфІэкІым диІэтынущ.

ИВАНОВ Иван,

СССР-м и Министрэхэм я Советым и Къэрал щІыб экономическэ комиссэм и председателым и заместитель, экономическэ щІэныгъэхэм я доктор.

(АПН).

ЛУЭЙР НОБЭ

ИУЖЬ СЫХЬЭТЫМ

ВАШИНГТОН. ЛІыкІуэхэм я палатэм и спикер Томас Фоли мыбы щекІуэкІа пресс-конференцым къыщыщыпсальэм, 1991 финансовэ илъэсым и бюджетым теухуауэ демократ-конгрессмен гупым къалэта Іуэхухэм тепсэлъыхьащ. Абыхэм яубзыхуа проектым икІи иткІэ гъэ къакІуэ военнэ Іуэхухэм ахъшэу трагъэкІуадэр ягъэмэщІэнущ. Абы къмдэкІуэу НАСА программэм ахъшэу хуэу-тІыпщыр доллар мелардя 6-кІэ нэхъыбэ ящІынущ. Къухьэпіэ Европэмрэ Центральнэ Америкэмрэ щыщ къэралхэм дяпэкІэ яхъыфІу ядэІэпыкъунущ. Иджыпсту федеральнэ бюджетыр доллар мелард Іэджэ хущІэщІэ.

КІЭЩІУ

УЛАН-БАТОР. Иджыпсту Монголием щыхуэмеижи 2-м щІигъу щоисэу, абы щыщ 10-м иг Энтэни Кайтэщ къэхуегъэлажъэм.

ТОКИО. Зи лъэр лъэпкъхуэхэм тэмэму щызэмыкІуэ щІыхухэр гугъу яохъ. Ар нэхъыбэу къызыщыщІыр пшэр хъуэрщ. Иджыблагъэ Японием щыкІуагъэ Пасификэ зонэ щІыхухэм я Іофыгъуэхэмкіэ Комиссэм и 42-нэ сессэр. Ар зэхащІэ ЮНЕСКО-м и Япон комиссэм. Сессэм хэлэжьащ 20 щІыхухэм я Іофыгъуэхэмкіэ Комиссэ зэхэщІакІуэ. Сессэм щыгъуазэ щІащ Пасификэ зонэ щІыхухэм я Іофыгъуэхэмкіэ Комиссэм и 40 гъэ зэрихьэрэ лэжьыгъэм. Ар зэхащІэ ЮНЕСКО-м и Япон комиссэм. Сессэм хэлэжьащ 20 щІыхухэм я Іофыгъуэхэмкіэ Комиссэ зэхэщІакІуэ. Сессэм щыгъуазэ щІащ Пасификэ зонэ щІыхухэм я Іофыгъуэхэмкіэ Комиссэм и 40 гъэ зэрихьэрэ лэжьыгъэм.

Сабийхэр ягъэлажьэ

Лэжьыгъэм и международнэ организацэм къызэрилъытамкІэ, зыхуэзэ къэралхэм сабийуэ щагъэлажьэр 1960 гъэм мелуан 41-м щІигъуу щытамэ, 1975 гъэм мелуан 54,7-рэ хъуащ.

Абыхэм щІыкІуэхэр нэхъыбэу щагъэлажьэр экономикэм и Іэнатіэ къыкІэрыхуахэрщ, техникэ щІагъэуэ къыщамыгъэсэбэнхэрщ. Ахэр мэкъумэщ хозяйствэм псом хуэмыдэу щыкуэдщ. Индонезием щыщ сабийхэу 10—14 ныбжьым итхэм я Іыхьэ щанэм нэблагъэр абы пыщІащ. Къалэхэм а бжыгъэр щынэхъ мащІщ.

Къалэ экономикэм и Іэнатіэхэу техникэкІэ щІагъэуэ зэмыгъэпщэхэм нэхъыбэу щылажьэхэр яшхын зэрамыгъэтым къыхэкІыу я адэ-анэхэм я гъусэу къалэхэм Іэпхуэхэрщ. Ахэр ахъшэ мащІэ фІэкІа зыпэмыкІуэ сыт хуэдэ Іэнатіэми пэроуэ. Къэнщтэмэ, Сивакаси къалэм дэт мафІэдз предприятэм сабий мин Іэджэ щолажьэ.

Къэхутакіуэхэм къызэралъытамкІэ, ахэр къазыгъэсэбэпхэм нэхъ фейдэ яІэщ: абыхэм ирагъэщэри лэжьапІэ щІэпсынкІэ ящІынущ, балигъ мыхъуу щІэпсынкІэ ящІынущ. Индием щылажьэхэм иратыр адрейхэм къахьым и пыкъуэщ. Индонезием — процент 70—80-щ. Ауэ щыхъуакІи абыхэм зэхуэдэ Іуэхухэр ялэжь.

Сабийхэр апхуэдэу гущІэгъуншагъэ зэрахьэрэм и щыхьэтщ Индием щыщ сабий 100-м 80-р ныбжьыщІэ 15 иІэ ныбжьыкІэ ІэщІагъэкІуэ зэрыхъуар.

ри щыІэщ. Апажэм и щІэкІэ щыІэ уэрамым мышэкІэщхъ трауб э, ар щыхэфІэкІащ километрищІым щІигъуи. Ар яухэмэ, Чапаевым и щІэкІэ щыІэр егъэфІэкІуэным цІадзэнущ. 1991 гъэм а лэжьыгъэм пащэурэ «Зеленая» уэрамым щыщу километри 6,5-м мышэкІыхъ трактуТэкурэ, трауб жынущ. Абы и уэкІэ щыхуэхэм гъэгуэкІэ

Электрокъарур къуажэм зэрыщыкІуэми щыщІэныгъэхэр иІащ. Ар тэмэму жылэм. Іуэхущ ІапІэхэм хэзыгуэшэну подстанцхэр мащІэт икІи тІорысэ хъуат. Иджы къуажэм станцу плІы дащІыхьащ. Абыхэм ягъэтэмэмынущ электрокъарууэ сыт хуэдэ Іэнатіэми, унагъуэми, Іуэхущ ІапІэхэми яІэрыхьэи хуейхэм хуэдиз ягъуэтыныр, ахэр щыкІэплъу къэмыхъуу зекІуэныр.

Газыр нобэкІэ зылъэмыІэс унагъуэхэри мащІэкъым, баллонхэм ярыту къэзыгъэсэбэпхэри щыІэщ. Ахэр гъэзекІуэжынми къуажэм щолажь. Кэнжэ лъэщыкъуэкІэ кІэкІыу бжьамийхэр щІалъхьэ. А лэжьыгъэр мы гъэм зэфІагъэкІынущ. А Іуэхугъуэфіми совхозым къыхуэфащэ Іыхьэ хилъхьащ.

Псымкіи къуажэдэсхэм я тхьэусыхафэм кІэ игъуэтынущ. Иджы щыІэ псы зекІуапІэхэр зэрагъэпэщыжащ, ирагъэфІэкІуащ. Псы кІишыпІэшхуэу тІу ящІащ. Кыщпэч псы гъуэгуми къыхашынурэ, къуажэм ар щызэбгрызыш бжьа м и ІхэмІраутІыпщхьэхынущ. Итіанэ псым и куэдагъэмкІи и фІагъэмкІи къуажэдэсхэри, Іуэхущ ІапІэхэри арэзы хъунущ.

ЩІэблэм щІэныгъэ егъэгъуэтыным, тэмэму гъэсэным, физкультурэм, спортым дегъэхьэхыным теухуауи Іуэхугъуэфіхэр ялэжь. Къуажэм мы зэманым дэтым нэмыщІ, щІыкІу 280-рэ щаІыгъын сабий сад яухуэ. Абы сом мин 870-рэ хухахащ. 1991—1992 гъэ еджэгъуэм прихъэлІу илъэсий школым и унэм врагъэубгъунущ, ар курыт школ ящІынущ. 1991 гъэм щІадзэнущ къуажэм хьэмэм дэщІыкъэнми.

ЩІалэгъуалэр хуабжьу щогуфІыкІ мы мазэм и пэ-

Ри щыІэщ. Апажэм и щІэкІэ щыІэ уэрамым мышэкІэщхъ трауб э, ар щыхэфІэкІащ километрищІым щІигъуи. Ар яухэмэ, Чапаевым и щІэкІэ щыІэр егъэфІэкІуэным цІадзэнущ. 1991 гъэм а лэжьыгъэм пащэурэ «Зеленая» уэрамым щыщу километри 6,5-м мышэкІыхъ трактуТэкурэ, трауб жынущ. Абы и уэкІэ щыхуэхэм гъэгуэкІэ

Электрокъарур къуажэм зэрыщыкІуэми щыщІэныгъэхэр иІащ. Ар тэмэму жылэм. Іуэхущ ІапІэхэм хэзыгуэшэну подстанцхэр мащІэт икІи тІорысэ хъуат. Иджы къуажэм станцу плІы дащІыхьащ. Абыхэм ягъэтэмэмынущ электрокъарууэ сыт хуэдэ Іэнатіэми, унагъуэми, Іуэхущ ІапІэхэми яІэрыхьэи хуейхэм хуэдиз ягъуэтыныр, ахэр щыкІэплъу къэмыхъуу зекІуэныр.

Газыр нобэкІэ зылъэмыІэс унагъуэхэри мащІэкъым, баллонхэм ярыту къэзыгъэсэбэпхэри щыІэщ. Ахэр гъэзекІуэжынми къуажэм щолажь. Кэнжэ лъэщыкъуэкІэ кІэкІыу бжьамийхэр щІалъхьэ. А лэжьыгъэр мы гъэм зэфІагъэкІынущ. А Іуэхугъуэфіми совхозым къыхуэфащэ Іыхьэ хилъхьащ.

Псымкіи къуажэдэсхэм я тхьэусыхафэм кІэ игъуэтынущ. Иджы щыІэ псы зекІуапІэхэр зэрагъэпэщыжащ, ирагъэфІэкІуащ. Псы кІишыпІэшхуэу тІу ящІащ. Кыщпэч псы гъуэгуми къыхашынурэ, къуажэм ар щызэбгрызыш бжьа м и ІхэмІраутІыпщхьэхынущ. ИтІанэ псым и куэдагъэмкІи и фІагъэмкІи къуажэдэсхэри, Іуэхущ ІапІэхэри арэзы хъунущ.

ЩІэблэм щІэныгъэ егъэгъуэтыным, тэмэму гъэсэным, физкультурэм, спортым дегъэхьэхыным теухуауи Іуэхугъуэфіхэр ялэжь. Къуажэм мы зэманым дэтым нэмыщІ, щІыкІу 280-рэ щаІыгъын сабий сад яухуэ. Абы сом мин 870-рэ хухахащ. 1991—1992 гъэ еджэгъуэм прихъэлІу илъэсий школым и унэм врагъэубгъунущ, ар курыт школ ящІынущ. 1991 гъэм щІадзэнущ къуажэм хьэмэм дэщІыкъэнми.

ЩІалэгъуалэр хуабжьу щогуфІыкІ мы мазэм и пэ-

командэм зэреджэр «Джэримэсщ», балигъхэм нэмыщІ, ныбжьыщІэ команди и гъусэнущ.

ЦІыхухэм я зэхэщІыкІым зегъэубгъуным, культурэ лъагэ егъэгъуэтыным, лъэпкъхэм я зэкъуэтыныгъэр гъэбыдэным хуэунэтІауи ялэжьыр мащІэкъым. Къуажэм Культурэмкіэ унэшхуэ дэщІ, абы тхылъхъумапІэ, еджапІэ хэтщ, кружок зыбжанэ щолажьэ. Къэбгъэлъэгъуэну ирикъунщ абы къафэмкІэ и сабий ансамблым и зэфІэкІыр. Гъэкіуам республикэм щекІуэкІа зэхъэзэхуэм хэтащ, увыпІэ нэхъыфІэм ящыщ зыщыхуагъэфэщащ. Ныбжьыщіэхэм совхозым щекІуэкІ зэІущІэхэм, къуажэ зэхьэхэхэм я пащхьэм зыкъыщагъэлъагъуэ, Іэщыхъуэхэр гъэмахуэ хъупІэхэм щыщыІэ зэманым абыхэм я деж макІуэ. Аҳэр егъасэ «Кабардинка» ансамблым хэта, къафэкІэм хуэІазэ Хъущт Юрий.

Тхылъ еджэхэм я конференц, тхакІуэхэм, къуажэм къыдэкІа цІыху пэрытхэм щаІущІэ, зэныбжьэгъугъэм теухуа пщыхьэщхьэхэр щІэх-щІэхыурэ прагъэкІуэкІ. Кыщокъуэ Алим илъэс 70 щрикъур ягъэлъэпІащ, къуажэдэсхэр тхакІуэхэу Елгъэр Кашиф, Мэзыхьэ Борис, Кіэрэф Мухьэмэд, нэгъуэщІхэми мызэ-мытІэу яІущІащ. Апхуэдэу зэІущІэхэр драгъэкІуэкІ лэжьыгъэм, партым, зауэм я ветеранхэм.

Куэд щІакъым щхьэлыкъуэдэсхэм концерт зытыну гупхэр я гъусэу Яныкъуей къуажэм зэрыщыІэрэ. Езым я къуажэгъу Жэрэщты Аслъэнбий ищІа «Кировымрэ Орджоникидзэрэ — Кавказым» сурэт дахэр я гъунэгъухэм саугъэт хуащІащ я кум дэлъ зэныбжьэгъугъэм и нэщэнэу. Иджы Яныкъуейм къикІыну хьэщІэхэр къызэрырагъэблэгъэнум щхьэ-

командэм зэреджэр «Джэримэсщ», балигъхэм нэмыщІ, ныбжьыщіэ команди и гъусэнущ.

ЦІыхухэм я зэхэщІыкІым зегъэубгъуным, культурэ лъагэ егъэгъуэтыным, лъэпкъхэм я зэкъуэтыныгъэр гъэбыдэным хуэунэтІауи ялэжьыр мащІэкъым. Къуажэм Культурэмкіэ унэшхуэ дэщІ, абы тхылъхъумапІэ, еджапІэ хэтщ, кружок зыбжанэ щолажьэ. Къэбгъэлъэгъуэну ирикъунщ абы къафэмкІэ и сабий ансамблым и зэфІэкІыр. Гъэкіуам республикэм щекІуэкІа зэхъэзэхуэм хэтащ, увыпІэ нэхъыфІэм ящыщ зыщыхуагъэфэщащ. Ныбжьыщіэхэм совхозым щекІуэкІ зэІущІэхэм, къуажэ зэхьэхэхэм я пащхьэм зыкъыщагъэлъагъуэ, Іэщыхъуэхэр гъэмахуэ хъупІэхэм щыщыІэ зэманым абыхэм я деж макІуэ. Аҳэр егъасэ «Кабардинка» ансамблым хэта, къафэкІэм хуэІазэ Хъущт Юрий.

Тхылъ еджэхэм я конференц, тхакІуэхэм, къуажэм къыдэкІа цІыху пэрытхэм щаІущІэ, зэныбжьэгъугъэм теухуа пщыхьэщхьэхэр щІэх-щІэхыурэ прагъэкІуэкІ. Кыщокъуэ Алим илъэс 70 щрикъур ягъэлъэпІащ, къуажэдэсхэр тхакІуэхэу Елгъэр Кашиф, Мэзыхьэ Борис, Кіэрэф Мухьэмэд, нэгъуэщІхэми мызэ-мытІэу яІущІащ. Апхуэдэу зэІущІэхэр драгъэкІуэкІ лэжьыгъэм, партым, зауэм я ветеранхэм.

Куэд щІакъым щхьэлыкъуэдэсхэм концерт зытыну гупхэр я гъусэу Яныкъуей къуажэм зэрыщыІэрэ. Езым я къуажэгъу Жэрэщты Аслъэнбий ищІа «Кировымрэ Орджоникидзэрэ — Кавказым» сурэт дахэр я гъунэгъухэм саугъэт хуащІащ я кум дэлъ зэныбжьэгъугъэм и нэщэнэу. Иджы Яныкъуейм къикІыну хьэщІэхэр къызэрырагъэблэгъэнум щхьэ-

— Дэ ди Іуэхухэр нэхъыфІ хъунущ, — жиІэщ совхозым и директор Бесланей Чэмал, — ди мурадхэм ди Іэр лъэІэса, зэхэдубла псори зэдгъэхъулІа нужь. Ахэр гъэзэщІэным зэпымыууэ ди нэІэ тедгъэтынущ.

Мы зэманым Іуэхухэр зэрекІуэкІым, лэжьыгъэр къызэрызэгъэпэща щІыкІэм уи фІэщ ящІ Щхьэлыкъуэм и нэр зыдэплъэм и лъэр зэрынигъэсыфынур.

БЕКЪАН Чыланий.

Абы къыдэкІуау НАСА программэм ахъщэу хуаутІыпщыр долларэ мелард 6-кІэ нэхъыбэ ящІыныщ. Къухьэпіэ Европэмрэ Центральнэ Америкэмрэ щыщ къэралхэм дяпэкІэ яэхъыфІу ядэІэпыкъунущ. Иджыпсту федеральнэ бюджетыр долларэ мелард Іэджэ хущІэ.

10-м ит Энтони Кайтиш къахуегъэлакъым.

ТОКИО. Зи лъыр лъыпхуэхэм тэмэму щызэмыкІуэ цІыхухэр гугъу йоуь. Ар нэхъыбэу къызыщыщІыр пшэр хъухэрщ. Иджыблагъэ Японием и еджагъэшхуэхэм къызэралъытамкІэ, апхуэдэ уз къыщІэжьэ щхьэусыгъуэхэм ящыщщ Іэуэлъауэри.

БОНН. ФРГ-мрэ ГДР-мрэ къэрал кІуэцІ Іуэхухэмкіэ я министрхэу В. Шойбле, П.- М. Дистель сымэ мыбы щызэхуэзащ. Ахэр германскэ къэралитІым хабзэр щызыхъумэ органхэр нэхъыфІу зэрызэдэлэжьэным пыщІа Іуэхухэм тепсэлъыхьащ. Зэ-Іущіа нэужь журналистхэм щхьэкІэ ирагъэкІуэкІа пресс-конференцым министритІым апхуэдэу щыжаІащ. Абыхэм дяпэкІэ псом хуэмдэу гулъытэ хуащІынущ наркотикхэм ярисондэджэрхэм, залымыгъэ зезыхьэхэм бэнэныгъэ ёщІэкІынымк.

ЛОНДОН. Великобританием и правительствэм 1988 гъэм хъыбар кънтауэ щытащ къэралым ис къулейсыхэм я псэукІэр 1981—1985 гъэхэм проценти 8,3-кІэ , къалэтауэ. Арщхьэкіэ социальнэ дэІэпыкъуныгъэмкІэ министр Энтони Пьютон иджы дыдэ жиІащ япэм къата хъыбарыр зэрыпщІыр, нъулейсыхэм я псэукІэр а зэманым проценти 2,6-рэ фІэкІа къызэрамыІэтар.

(ТАСС, апрелым и 19-м).

Иджыблагъэ Японием и еджагъэшхуэхэм къызэралъытамкІэ, апхуэдэ уз къыщІэжьэ щхьэусыгъуэхэм ящыщщ Іэуэлъауэри.

БОНН. ФРГ-мрэ ГДР-мрэ къэрал кІуэцІ Іуэхухэмкіэ я министрхэу В. Шойбле, П.- М. Дистель сымэ мыбы щызэхуэзащ. Ахэр германскэ къэралитІым хабзэр щызыхъумэ органхэр нэхъыфІу зэрызэдэлэжьэным пыщІа Іуэхухэм тепсэлъыхьащ. Зэ-Іущіа нэужь журналистхэм щхьэкІэ ирагъэкІуэкІа пресс-конференцым министритІым апхуэдэу щыжаІащ. Абыхэм дяпэкІэ псом хуэмдэу гулъытэ хуащІынущ наркотикхэм ярисондэджэрхэм, залымыгъэ зезыхьэхэм бэнэныгъэ ёщІэкІынымк.

ЛОНДОН. Великобританием и правительствэм 1988 гъэм хъыбар кънтауэ щытащ къэралым ис къулейсыхэм я псэукІэр 1981—1985 гъэхэм проценти 8,3-кІэ , къалэтауэ. Арщхьэкіэ социальнэ дэІэпыкъуныгъэмкІэ министр Энтони Пьютон иджы дыдэ жиІащ япэм къата хъыбарыр зэрыпщІыр, нъулейсыхэм я псэукІэр а зэманым проценти 2,6-рэ фІэкІа къызэрамыІэтар.

(ТАСС, апрелым и 19-м).

КІЭЩІУ

УЛАН-БАТОР. Иджыпсту Монголием щІыху мелуани 2-м щІигъу щопсэу, абыхэм ящыщу мин 540-р къалащхьэм дэсщ. Анхуэдэ хъыбар тетщ МНР-м я Министрхэм я Советым и «Элийн засгийн асудал» политическэ, экономическэ журналым. Абы къызэригъэлъагъуэмкІэ, къэралым щІыхуу иным и ныкъуэр обществэм и сэбэп зыхэлъ лэжьыгъэм пыщІащ. МНР-м щыпсэухэм я процент 70-р илъэс 30-м щІигъуакъым.

БРАЗИЛИА. Зиад Юссуф Фазах илъэс 36-м ит араш. Ар Ливаным щалъхуа бразилещ. Иджыпсту ар бзэ 54-кІэ щыхуэрщ. 70-нэ гъэхэм я пащІэдзам ар Ливаным къикІри Рио-де-Жанейрэ Іапхуэщ. Илъэс 12-м ит абы нэгъуэщІ къэралыбзэхэр тыншу зэрызригъащІэм гу лъатащ. А щІалэм португалыбзэ тхьэмахущым зригъэщІащ.

ЛУСАКЭ. Замбием щыщ Мазабукэ къалэм и гъунэгъу щІыпІэхэм къамылфо куэд щащІэ. Иджыблагъэ школым къикІри щІалэ цІыкІу гупым хьэсэм щхьэщыт бжьэхэм гу лъатащ. Сабийхэр абыхэм мывэкІэ еуэу хуежьащ. Модрейхэм цІыкІухэм зэращІэу эрадзри, щы замыщІэжу укІуриящ. Ахэр псынщІэу сымаджэщым нагъэса щхьэкІэ, илъэси

КІЭЩІУ

УЛАН-БАТОР. Иджыпсту Монголием щІыху мелуани 2-м щІигъу щопсэу, абыхэм ящыщу мин 540-р къалащхьэм дэсщ. Анхуэдэ хъыбар тетщ МНР-м я Министрхэм я Советым и «Элийн засгийн асудал» политическэ, экономическэ журналым. Абы къызэригъэлъагъуэмкІэ, къэралым щІыхуу иным и ныкъуэр обществэм и сэбэп зыхэлъ лэжьыгъэм пыщІащ. МНР-м щыпсэухэм я процент 70-р илъэс 30-м щІигъуакъым.

БРАЗИЛИА. Зиад Юссуф Фазах илъэс 36-м ит араш. Ар Ливаным щалъхуа бразилещ. Иджыпсту ар бзэ 54-кІэ щыхуэрщ. 70-нэ гъэхэм я пащІэдзам ар Ливаным къикІри Рио-де-Жанейрэ Іапхуэщ. Илъэс 12-м ит абы нэгъуэщІ къэралыбзэхэр тыншу зэрызригъащІэм гу лъатащ. А щІалэм португалыбзэ тхьэмахущым зригъэщІащ.

ЛУСАКЭ. Замбием щыщ Мазабукэ къалэм и гъунэгъу щІыпІэхэм къамылфо куэд щащІэ. Иджыблагъэ школым къикІри щІалэ цІыкІу гупым хьэсэм щхьэщыт бжьэхэм гу лъатащ. Сабийхэр абыхэм мывэкІэ еуэу хуежьащ. Модрейхэм цІыкІухэм зэращІэу эрадзри, щы замыщІэжу укІуриящ. Ахэр псынщІэу сымаджэщым нагъэса щхьэкІэ, илъэси

КБГУ-м народнэ хозяйствэм папщІэ ІэщІагъэлІ зэмылІэужьыгъуэ куэд къыщІегъэкІ.

СУРЭТЫМ: инженер-программист ІэщІагъэм хуеджэхэу Тау Мариет, Доткъул ФатІимэ, Къэздэхъу Заремэ сымэщ.

Зэхъуэкіыныгъэхэр куэдщ

«Болгариэм и экономическэ программэр зыубзыхур Москварэ Нью-Йоркрэ кІикІа цІыхухэрщ», — мэгушыІэ Софие дэсхэр. Абыхэм зи гугъу ящІхэр Москва щыдсэу политическэ эмигрантым и унагъуэм щалъхуа, БКП-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым хэт, НРБ-м и Министрхэм я Советым и Председатель Андрей Лукановымрэ зи адэр зы зэман щылэжьа Нью-Йорк щалъхуа, БКП-м и Совет нэхъыщхьэм и Председателым экономикэм пыщІа Іуэхухэмкіэ и заместитель Георгий Пиринскэмрэщ.

Лукановым и правительствэр коммунист фІэкІа хэмыту мы гъэм февралым уващ. Абы къэралым зэхъуэкІыныгъэ щегъэкІуэкІыным теухуа къалэн хьэлъэ и пшэ дилъхьэжащ. Болгарскэ щІы цІыхубэ союзымрэ Демократическэ къарухэмрэ я союзымрэ правительствэм хыхьэн ядакъым. Иджы тыкуэнхэр зыхуэныкъуэхэмкІэ зэгъэпэщыным, псэупІэ унэхэр нэхъыбэу щІыным коммунистхэр зэрелэжьым ахэр кІэлъоплъ.

— БНР-м и Министрхэм я Советым и Председателу уувыну акъылэгъу ущыхъум, къалэн ин зэфІэбгъэкІын зэрыхуейм фІыуэ уегупсысауэ къыщІэкІынщ.

— Къэралым, цІыхубэм, ди партым фІы къайхъулІэн щхьэкІэ си къыру себлэжьнукъым. Си мурад нэхъыщхьэу сыт щыгъуи щытар зы жыпхъэм тетыным теухуауэ щыІа хабзэм кІэ етынырти, а Іуэхум хэтахэм сащыщ зыщ. Нобэ сэ нэхъ къыщыхуей Іэнатіэм сыщылэжьэну сыхьэзырщ.

— Болгариэм политическэ, социально-экономическэ зэхъуэкІыныгъэхэр тэмэму щекІуэкІыу къэплъытэрэ?

— Зэхъуэкіыныгъэхэм зэрыщІэддзэрэ мазэ бжыгъэ дэкІауэ араш. Ахэр икъукІэ инщ. Абыхэмкіэ Болгариер Европэм и КъуэкІыпІэм ис къэралхэм къакІэрыхуу зэрыжаІэмкІэ сыкъуляргъуукъым. Ди къэралым парт куэд щыІащ. демократием зыщеужь, зэман благъэм хэхыныгъэ едгъэкІуэкІыну унафэ къэтщтащ. социально-экономическэ реформэхэм я программэхэр догъэхьэзыр.

КІэщІу жыпІэмэ, дэ зэпымыууэ жэрдэм къызэрытІэтыным яужь дитщ. Ауэ къытпеуэхэми абыкІэ дагъуэ яхуэпщІынкъым. Ахэр япэ ищыну хэтщ, къытпоплъхьэ, къыдоныкъуэкъу. Дэри ахэр мамыру, зыри жамыІэу къыддэпсэуну ди гугъэкъым.

— Фи къэралыр Варшавскэ Договорымрэ СЭВ-мрэ хохьэ. А организацэхэм я Іуэхур дяпэкІэ дауэ хъуну къэплъытэра?

— Сэ СЭВ-р хэкІуэдэжыну жызыІэхэм сащыщкъым. Абы ди къэралхэр уейщ, сыту жыпІэмэ экономическэ зэпыщІэныгъэшхуэ ди зэхуаку дэлъщи. А зэпыщІэныгъэр зэпыудмэ, СЭВ-м хэт дэтхэнэми зэраныгъэшхуэ игъуэтынущ.

Абы къыхэкІыуи сэ СЭВ-р къэгъэнэным сительхъэщ. Ауэ абы хэтхэр зэрызэдэлажьэ щІыкІэм зэхъуэкІыныгъэшхуэ игъуэтын хуейщ. Дэ дунейпсо экономикэр зытет хабзэхэр къэдмыгъэсэбэпу хъунукъым. Абы щыгъуэщ СЭВ-м хуэфащэ увыпІэ дунейпсо хозяйствэм щыщиубыдынур.

Европэр зэпІэзэрыту, мамыру псэуи щхьэкІэ Варшавскэ Договорыр фІэкІынІэ имыІэу щыІэн хуейщ. Дэ абы и лэжьыгъэм дяпэкІи фІыуэ дыхэтыну ди гугъэщ. Дауи, европейскэ Іуэхухэм зэрызахъуэжьым теухуауэ ари къэгъэщІэрэщІэжьыхьащ.

Политическэ системитІыр зэпэщІэту илъэс Іэджэкіэ зэрекІуэкІам нобэ пыщІэ хъунукъым. Абы ди къэралхэр ху

ЛИТЕРАТУРЭР, ЗЭМАНЫР, ДЭ

ДИ НОБЭМ И ДЫГЪУАСЭХЭР

(КІэлъыкІуэр. ПэщІэдзэр №№ 76, 77-хэм нтщ).

ТхакІуэм дежкІэ мы зи гугъу тщІынум утепсэлъыхьын нэхъ дэыхьщІыгъуэджи сыт щыІэ, ауэ, и цІэ къыщитІуагъэххэкІэ, кърикІуэнум демыгупсысурэ, моуэ-шэ, мащІэу и гугъу тщІынщ а тхакІуэ псори дызыщыщтэу зыми щымыщтэж критикэм.

Ди литературэм и гъуэгуанэм урипльэкрэ тІэкІу уэзыщІэдэІукІмэ, нэхъыбэрэ зэхэпхэм ящыщщ критикэр нэхъ ткІийуэ, нэхъ мэхъадэу щытын хуейуэ къызэрыхурадзэр. Ар зэкъым, тІэкІум, къыхураджэ зэпытщ. Къыхуезыдзэри хэт жыІэт? Дэращ. Тхэныр хьэл мыгъуэ зыхуэзэхуэхэм ящыщу «тхакІуэ» цІэр зезыхьэхэрщ. КІуэаракъэ, «фІыуэ дытхэну фыхуейкъым, нэхъыбэрэ дывуб, фи убалъэм дивмых» жытІэ хуэдэщ. Ауэ, зыдгъэумысыжи, дэ зы цІыхуи къытхэту къыщІэкІынкъым, уаубын дэнэ къэна, апхуэдэ игу къыпхуэкІыным щІэхъуэпс. Дэ псори дыцІыхущ, «Къысщытхъу, нэхърэ. саубмэ нэхъ къызощтэ» жызыІэ щыІэмэ, абы нэхъ фэрыщІ дунейм тету къыщІэкІынкъым. Япэрауэ, шэч ин къытепхъэ хъунущ, критикэр хуей зэкъуэмэ, тхакІуэр нэхъыфІу е нэхъыфІыжу хузгъэтхэным. Зы тхакІуи щыІэу къыщІэкІынкъым, щытхэкІэ, и талантым къаруушэруэри иІэр къыпкърызымых. Зы критики къэхъуауэ къыщІэкІынкъым талант зимыІэм апхуэдэ езытаи, зритагъэххэм а иІэр нэхъ ин хуэзыщІыфаи. Псоми тщІэр а тлъэкІырщ е а тлъэкІ тІэкІурщ. Зыгуэр тхунэмыгъэсмэ, тхунэмыщІысмэ, ар ди къару къимыхьынкъым нэхъокІ, ахъумэ тхакІуэ инышхуэ дыхъуну дыхуэмейуэ, хьэмэрэ дызэзыгъэзыхьын критик дымыгъуэту аракъым. Ар тщІэж пэтми, дэ зэпымычу критикэр къыхудощэ, моуэ-щэ, «баргъэсыргъэ» жиІэу къытхуэгъэ тхуикІыкІ зэпыту къытхэтыну. Дыщіохъуэпс зыгуэркІи емпэуауэ, зыгуэркІэр хакухьауэ, адрейкІэр зыхакухьам къыхамыхыжауэ тлъагъуну. Тлъагъуну, ауэ дэ еэлым ваири къытлъэмыІэсыну. Аракъэ гъэщІэгъуэныр: псори критикэм «дыхуейщ, дыщІобэг, ауэ щІыкІэ и щІыІэ теухуауэ жыпІэмэ, уи щхьэси щхьэ нэхърэ... жыхуаІэм хуэдэщи, уэри, сэри, мори, ари... кІэщІракъэ — зыри дыхуенижкъым.

«Апхуэдэу дыкъызэхэнащи» е «апхуэдэу дыкъызэхэнащи» жытІэмэ, гуэныхьым нэмыщІ нэгъуэщІ зыгуэркІэри къэтхьынкІэ мэхъу, ауэ зи гугъу тщІы хъуэпсапІэ щэхур адыгэ литературэм зэрыщыпсэум убзыщІын лъэпкъ хэлъкъым: щысхьырабгъуншэу адрейхэр зыгъэІущынрэ зыуцІынрэ къыдолъыхъуэ.

Щысхьырабгъу имыІэным къыхуедджэ щхьэкІэ, ди критикэр, тхьэм и щыкуркІэ «лъэмэ къызыщІихьэхэм» ящыщкъым. Ар нэхъыбэу мэдэхащІэ, Зыхуэфащэми йодэхащІэ. ТІэкІу къыщІэлъэІуамэ, е къыщІэмылъэІу щыкІэ зыхуащІэхэм ящыщмэ, игъащІэкІэ уэздэхащІэ мыхъунухэми толъэщІыхь. Дэхащіэм-дэхащІэурэ, а гушэкъу уэрадым дызыхима нэбзэнэушэ Іэфым десэжагъэххэу — баргъ! — уцимыгугъа дыдэм деж уащхъуэдэмыщхъуэу къыщыІэзэпхоукІри, а нэхъ пыудыгъуафІэ дыдэр литературэм и хьэмэшыпхэхэм къыщыщІрагъэдз. Хуэфащэу щытынкІи мэхъу абы литературэм и хьэмэшыпхэр. Хужаіауэ хъуам хэбдзыну зы псальэ уэмыгъыкІи мэхъу. ИтІани емыкІу хуэпщІ хъунукъым а хуэфащэпсу «хагъэщІар» къызэфІэувэжрэ, моуэ жиІэу ди литературэм къыхэгуоуэкІэ: «Ліо, сэ си закъуэт апхуэдэр, хьэмэрэ сэ хьежы сыкІауэ ара?...» «Уи закъуэкъым, ныбжьэгъу, сэ, мис, плъагъуркъэ, зыкІи уэ нэхърэ сынэхъыфІкъым» — жытІэу абы зыри дызэрыбгурыгурымыувэнур гурыІуэгъуэщ, ауэ, дыбзыщІми, дощІэ «тегущхуэгъуафІэ пщІы хъуи-мыхъуи принципым тету ар езым ещхьи нэхъыкІэжи зыхэт гупым къызэрытхахар. Абы ещхь адрейхэмрэ нэхъыкІэжхэмрэ критикэми хъарзынэу елъагъу, я мыхъури, я хъуари хэт нэхърэ нэхъыфІу ещІэ. Ауэ ебзыщІ. Ебзыщі, пасэрей пщыкъуэхэм я цІэр пасэрей ныбжьэм зэрабзыщІу щытам ещхьу. Ебзыщі, сыту жыпІэмэ абы хъарзынэу хуэзэхгъэкІ удын зытеззгъэнури зытемызэгъэнури, узыхущІемыгъуэкІынури, ухущІезыгъэгъуэкІыфынури. Мис аращ, жиІэу хъуар пэжу щытми апхуэдэм деж критикэр, зэгомызэгъ къызэпхыукІ критикэр уигу щІынэмыссыр. Апхуэдэ критикэм ухуэнэмысыфІэ зэпытурэ укъыдемыкІуэкІмэ, къызэрыпхущытынури, къыщызыпхыукІынури къэщІэгъуейщ. Сыту жыпІэмэ, абы уи тхыгъэ и лъэгу щІэплъэн и пэ, уи пыІэ щыгур къызэпелъыхь. Мэл зыфІихьынур и пыІэ щыгумкІэ къещІэ. Ары-ІэщыгукІэ уи Іуэху мыщІагъуэмэ, апхуэдэ критикэм пхуэмыфащэу щІэнапекІэ уигъэІуэнри хэлъщ. УигъэІур Іуэхут, ищхьэкІэ зэрыщыжытіащи, тхыльеджэм зэгуэр укъыдахыжынкІэ гугъапІэ здэщымыІэ литературэм зэ щІэнапекІэ уІыгъэІуамэ, а пэнкъыжьэр упсэуху ятелъынкІэ мэхъу. Критикэр щІыщыІэр, дауи, «литературэкІэ» зэджэ унагъуэм творчествэ и лъэныкъуэкІэ щекІуэкІ Іуэхухэр убзыхунырщ, ахъумэ, бын зэхэгъэжьым, ещхьу, тхакІуэ зэхэгъэж ищІу, екъум еуэрэ ялъэфым телъэщІыхь зэпыту екІуэкІыу щытмэ, апхуэдэ критикэр литературэм хыхьэхэкІ щызэпІэ закъуэтІакъуэм яхуэщІакІуэ зехьэу аращи, абы ящымыщыр фІым щІыщыгугъын щыІэкъым.

Критикэм деж ди мащІэр ди Іэкіэ къыщытІыжауэ къэтлъытэнщи, сыт тщІэн, «докІуэдри — докІуэд» жыхуаІэм ещхьу, литературэм и зы нэгъуэщІ лъэныкъуэ гуэрми дытепсэлъыхьынщ. Зы нлъэс тІощІ хуэдэкІэ уззІэбэкІыжмэ, лъэпкъ интеллигенцэр нэхъ зытегушыпыхьхэм ящыщІ тхакІуэрэ усакІуэу куэдыІуэ кІэзэрыунэхур. Абы нэхъ гузэвэгъуэ ди лъэпкъыр тхьэм зэи химыгъахуэ — тхакІуэ куэд зэриІэм текІуэда лъэпкъ щыІэу дэ тщІэркъым. Ауэ, щІыр сыткІэ щхьэпэ, а гушыІэр щхьэусыгъуэ гьуэнщэ дыдэу къежьауи пхуэмыльэкъкІэ, литературэм и нэхъ хьэлъэхэр къызэрыхуэІэту, и нэхъ куухэр къыщІэзыгъэлъэфыр, пхашэ мыхъуу, хьихьахэрщ, драшей мыхъуу, езыр-езыру дэкІуейхэрщ. Апхуэдэхэрщ зыпэплъэри ди литературэр. Ауэ, гъэщІэгъуэнракъэ, тхакІуэ Іэщіагъэм нэхъ удэзгъэбеиуэрэ жыпІэмэ, филологием хуаІэ гукъыдэжыр иджыпсту хуабжьу тІысауэ къыщохъу, ди литературэми и нэр тозашэ и пщдейр зыІэщІилъхьэну щІэблэр къэхуэзышэну лъагъуэм. И щІэблэр тхакІуэ Іэщіагъэм нэхъ гущІыІэ хуэхъуакІэ гурыщхъуэ зыхуэзыщІыжар, дауи, адыгэм ди закъуэу къыщІэкІынкъым. Ар зэманым и Іэужьщ, дунейпсо литературэм и нэщэнэщ, а нэщэнэм и къежьапІэ нэхъыщхьэхэр лъэпкъ псом я дежкІэ зыуэ зэрыщытми шэч хэлъкъым. Апхуэдэ Іуэхугъуэшхуэхэр къызыхуэтІэщІынум и Іуэху дахэ ухъу, дэ ардыдэм зытхуэпщытынукъым, ауэ щІыхур тхакІуэ Іэщіагъэм щІэхъуэпсу зэрыщытамрэ а хъуэпсапІэм и Іуасэр хэпщІыкІыу зэрехуэхамрэ я щхьэусыгъуэ кІэрыдзэн зыкъом щыІэу къыщІэкІынущи, сыхуейт ахэм ящыщу къызщыхъу гуэрым сытепсэлъыхьыну.

Зэрыжытіащи, тхакІуэр зыхуэтхэр щІыхурщ. А зыхуатхам лъэІэсыну щІэмыхъуэпс тхыгъэрэ ардыдэм хуэмыпІащІэ тхакІуэрэ щыІэуи къыщІэкІынукъым. Зиумыкыж зимыумысыжми, тхакІуэр сытым деж къытреч абы Іущіэну, и Іэужьыр бгъэдилъхьэну, къызэрыщыхъуар зэхихыну. Ауэ, шыІэ нэхъ зыхэмылъхэм ящыщ щхьэкІэ, тхакІуэм, щІыху дэтхэнэми хуэдэу, иІэщ хуэсакъыпэурэ зэрихьэн, ихъумэя хуей гуэр. Ар — тхакІуэм и пщІэрщ... ПщІэр — ар езыр щІыхубэ дахэ лъапэлыпсэм хуэдэщи, и пэр зэблэк зэпытщ, утеплъэкъукІакъэ — пкІэщІэкІуэсыкІыныр хьэуэ илъагъунукъым. А псор щІыкъутІэращи, куэдрэ къохъу тхакІуэр, псом хуэмыдэжу, усакІуэр, и мычэзууэ утыку щихьэ, къыхуэмыпабгъэ щІыхуэзр зыщыщІигъэдэІу, зыхэмыхьапхъэ зэІущІэ щыхьэ, кІуэ аракъэ, артист къаленыр пІэу къыщрашэкІ. Э артистыныр Іэщіагъэ дахэщи, ар зи Іэщіагъэм утыку хуокІуэаракъэ, артист къаленыр игъэзэщІэну тхакІуэм къыщыхудэкІым деж, и пщІэр утыку кърикІуэ къыхохуэ. Апхуэдэ къыпщыщІыныр зэлъытар а узэдэжэ уи тхыгъэм и закъуэкъым. Абы лажьи-хъати имыІэнкІэ мэхъу. Ауэ имыкурэ-имыбгыу жаІэ дэтхэнэми къыпэплъэр аращ, игу зэІухауэ къыпхущымыт публикэм нэхъыфІкІэ ущыгугъи хъунукъым. Нэжщ, литературэр псоми я зэхуэдэ хъугъуэфІыгъуэщ, публикэ хэпльхь щІэтщІыни зыгуэркІэм дащІепэгэкІыни дэ тхъуэлъхъым, ауэ узэхуэмейуэ ущызэхуэзэм деж, а Іуэхум лъэныкъуитІри егъэпуд, нэхъыкІэжыращи, а зэІущІэр зытеухуэжа литературэр телъыджэ гуэру зэрыщытым шэч къатрегъэхьэ.

ІУТЫЖ Борис.

(КъыдэлъыкІуэпщІ).

ГЪАЩІЭР ЗЫГЪЭДЭХЭНУР

Шэджэм Езанэ поселкэм и 1-нэ курыт еджапІэм и еджакІуэхэм краеведеныкІэ къызэрагъэпэща кружокым къихутэжащ революцэм иужь лъэхъэнэм япэ егъэджакІуэу къуажэм иІахэм я щІэхэр. Абыхэм ящыщщ Забродский Тимофей Иосифович. Абы ди жылэм щищІа лэжьыгъэфІхэр нобэ гум къэдгъэкІыжын хуей щІэхъуар щхьэусыгъуэншэкъым.

Забродский Т. пенсием кІуа нужь Полтавскэ областым игъэзэжащ.

Тимофей Иосифович фІы куэд щиланжащ ди республикэм, ди къуажэ. Ди еджапІэм и щІыкІэхэм пыщІэныгъэ къахуиІэу абы къахуитхыжащ Шэджэм Езанэ жылагъуэр щІэныгъэм и гъуэгум теувэным пыщІауэ щыта Іуэхугъуэ куэд.

Забродский Т. И. граждан зауэр иухэ иужь дэ плъыжьым кыхэкІыжащ. Ар Къэбэрдей-Балъкъэр республикэм, Шэджэм Езанэм егъэджакІуэу къагъэкІуэ. Зэи тхылъ къэзымыщта шэджэмдэсхэр а Іуэхугъуэм ешэлІэныр, дауи, тынштэкъым.

«1921 гъэм сентябрым си щхьэгъусэри сщІыгъуу егъэджакІуэу Шэджэм сыкъагъэкІуащ. Япэу къуажэ Советым секІуэлІащ, — игу кьегъэкІыж Забродский Т. И. — Нэху дыкъыщекІыпапщІэ дэ дашащ Къундет Къэрэшей и хьэщІэщу щытам. Пщэдджыжьым къуажэ Советым сыкІуащ. Зытетысхьэни ямыІэу лІыжь гуп, хэти хьэмбыІуу щысу, хэти зэфІэту абы сащрихьэлІащ. Абыхэм къуажэ Советым и секретарыр унафэм ’къахуеджэрт, ар адыгэбзэкІэ яжриІэжырт. ЛІыжьхэм зыжьэу яукъуэдиящ:

«Шэджэмдэсхэр нобэ дыкъулейсызщ, гъавэ хьэдэ диІэкъым, ди сабийхэр лъапщІэщ, еджапІи егъэджакІуи ди Іуэхукъым икІи дыхуейкъым».

Іуэхур апхуэдэу къыщыщІэкІым, Тимофей Иосифович а махуэ дыдэм партым и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым макІуэри, Іуэхур зылъытыр Къалмыкъ Бетlал хуеІуатэ.

Къыздикlа щІыпІэкІэ Къалмыкъым ар зригъэщІыхуащ. Ар Къэбэрдей-Балъкъэр республикэм, Шэджэм Езанэм егъэджакІуэу къагъэкІуэ. Зэи тхылъ къэзымыщта шэджэмдэсхэр а Іуэхугъуэм ешэлІэныр, дауи, тынштэкъым.

«1921 гъэм сентябрым си щхьэгъусэри сщІыгъуу егъэджакІуэу Шэджэм сыкъагъэкІуащ. Япэу къуажэ Советым секІуэлІащ, — игу кьегъэкІыж Забродский Т. И. — Нэху дыкъыщекІыпапщІэ дэ дашащ Къундет Къэрэшей и хьэщІэщу щытам. Пщэдджыжьым къуажэ Советым сыкІуащ. Зытетысхьэни ямыІэу лІыжь гуп, хэти хьэмбыІуу щысу, хэти зэфІэту абы сащрихьэлІащ. Абыхэм къуажэ Советым и секретарыр унафэм ’къахуеджэрт, ар адыгэбзэкІэ яжриІэжырт. ЛІыжьхэм зыжьэу яукъуэдиящ:

«Шэджэмдэсхэр нобэ дыкъулейсызщ, гъавэ хьэдэ диІэкъым, ди сабийхэр лъапщІэщ, еджапІи егъэджакІуи ди Іуэхукъым икІи дыхуейкъым».

Іуэхур апхуэдэу къыщыщІэкІым, Тимофей Иосифович а махуэ дыдэм партым и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым макІуэри, Іуэхур зылъытыр Къалмыкъ Бетlал хуеІуатэ.

Къыздикlа щІыпІэкІэ Къалмыкъым ар зригъэщІыхуащ. Икlи къыхуэгуапэу къыжриІащ: «ПлъагъурэІ, мыдрисэр мэлажьэ, екІуалІэ сабийхэри лъапщІэкъым. ЕджапІэщІэм щхьэкІэ унэ къахуэгъуэтыркъым. Умыгузавэ, лэжьэнщ еджапІэщІэр...» — къедэхащІэри тхылъ къритащ. Абы итт къуажэ Советыр щылажьэ унэр еджапІэ ящІыну.

Арати, пэш закъуэм къыщІэхутащ партэхэр, щэнтэр. КърашэлІащ сабий зыбжанэ. Ахэр зэрырагъэджэн тхылъкІи ятхын тхылъымпІэкІи хуэщІатэкъым. Шэджэмдэсхэм хъыджэба цІыкІухэр еджапІэм ягъэкІуэн ядэртэкъым. Еджэн Іуэхур лъэхъэным хущІэкъуэхэр щыІэт.

«Еджапіэм къагъэкІуэну хуейкъым. Мы си Іуэхум къикІын щыІэу къыщІэкІынкъым, абыхэм сыздегупсысым, си деж къыщІыхьащ щІалэщІищ, — игу къегъэкІыж Тимофей Иосифович. — Дэ комсомолым дыхэтщ, дедэжну, дэІэпыкъуэгъу дыхуэхъуну дыхуейщ».

Ахэр хэт сымэт? Абыхэм я нэхъыжьт комсомол ячейкэ къуажэм къызэрагъэпэщам и япэ секретарь Чып Мыгъуэт.

Забродский Т. И. и гуапэу жеІэж а зэманым парт ячейкэм и унафэщІу щыта Вэрокъуэ П!. теухуауи.

— Ар еджауэ щІэныгъэ зиІэу щымытами, икъукІэ цІыху акъылыфІэт, зэхъуэкІыныгъэр нэгъэсауэ къызыгурыІуэт, ғъащІэщІэм гурэ псэкІэ хуэлажьэ цІыхут, — жеІэж абы Вэрокъуэм теухауэ.

Арати, хуэм-хуэмурэ еджапІэр хъуащ жылэм я зэхуэсыпІэ. Абы щекІуэкІырт зэІущІэхэр, ВКП(б)-м и Къэбэрдей-Балъкъэрым и обкомым и инструкторхэр, пропагандистхэр, агитаторхэр абы къакІуэрт, зэхъуэкІыныгъэм, гъащІэщІэ яухуэм теухауэ беседэхэр ирагъэкІуэкІырт, газетхэм, журналхэм къахуеджэрт. Апхуэдэ пщыхьэщхьэхэм цІыхухэм я нэгу зыщиужьырт. Зэпеуэрт къэфэнкІэ, бэнэкІэ, нэгъуэщІхэмкІи. А псоми мыхьэнэшхуэ яІэт цІыхур зэхэщэнымкІэ, культурэр къэІэтынымкІэ, еджэн Іуэхум дегъэхьэхьынымкІэ.

Тимофей Иосифович егъэджакІуэ къудейтэкъым, атІэ ар икІи пропагандист Іэкіуэлъакіуэт. Псэукіэщіэр гурыхь зыщымыхъуэм, псом хуэмыдэж диным и лажьэкІуэхэм ар куэдрэ яІущІэи хуей хъурт. Абыхэм дунеищІэр, псэукІэщІэ къэхуар зищІысыр тэмэму къагурыІуэным теухуауэ псалъэмакъ ядригъэкІуэкІырт. ЦІыхухэм къахэкІырт абы жиІэхэр къыхуэзымыгъэдахэр, уеблэмэ къэзыгъэшынэну хэтхэр. Апхуэдэу къелсэлъэгъащ Мулай зэкъуэшхуэ Абдул Хьатиф. Азиз сымэ.

Зи ныбжьыр хэкІуэта егъэджакІуэм зэритхыщи, ар ирогушхуэ нобэ щеджэмдэсхэм ягъуэта зыужьыныгъэм, гугъуехьыщхуэ абы пылъхэр и нэгу къыщІохьэж.

Куэд илэжьащ Забродский Т. И. ди республикэм гъащІэщІэр ухуа щыхъуным, ди цІыхухэр щІэныгъэм къыхуэгъэущыным хуэунэтІауэ. Абы лэжьыгъэшхуэ хуэзфІигъэкІащ Налшык къыщызІуахэ Ленинскэ еджапІэ кІалэ цІыкІум. Лэжьащ ар сабий зеиншэхэр зыхуей хуэгъэзэным теухуауэ унафэ Іэщіэлъэу, политическэ, техническэ щІэныгъэншагъэм къэбэрдей щІэблэр къишыным къаруушхуэ ирихьэлІащ.

Забродский Т. И. хуэдэхэм я фІыщІэщ революцэм и ужькІэ лъэпкъ 40-м щІигъум я тхыгъэ яІэ зэрыхъуар. Абыхэм яхэтщ ди Къэбэрдей-Балъкъэрри. Революцэм и пэкІэ дэ диІар зы дохутырщ, зы сымаджэщщ, тхэфу, еджэфу адыгэуи балъкъэруи щыІар мащІэ дыдэщ. Иджы ди къуажэ къудейр къапщтэмэ, абы дэт училищэм, и еджапІэхэм егъэджакІуэу 300-м нэс щолажьэ, культурэм и ІуэхущапІэхэр иІэщ нэгъуэщІ игъуэта зыужьыныгъэхэри куэд мэхъу.

Нэхъыщхьэу **сэ** жысІэну сызыхуейр мыращ. Зыужьащ ди къуажэм, зыужьащ ди республикэм. Ауэ ар ди адыгэхэмрэ балъкъэрхэмрэ я зэкъуэ фІыщІэкъым. Забродский Т. И. и щапхъэмкІэ, зэрыжысІащи, дэІэпыкъуэгъу къытхуэхъуащ нэгъуэщІ лъэпкъхэми къахэкІа щІэныгъэлІхэр, цІыху хьэлэлхэр. Апхуэдэ зэкъуэтыныгъэр, зэдэІэпыкъуныгъэр адыгэ щІэныгъэншагъэм дыкъыхэзышар, ди культурэм зезыгъэузыхар.

Нобэ урохьэлІэ лъэпкъхэр зэныкъуэкъуу. Абы фІы къишэныкъым. Бжьэ зыдэсращ фо зыдищІэр, Лъэпкъ-лъэпкъыпэ зипкъухьыныр тэмэмкъым. Уэзкъуэтмэщ уи Іуэхур щыдэкІынур, псэукІэр щыхуегъэфІэкІуэнур. Арац нобэ къэралым щекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэм укъызыхуригъэджари, щІыхуищІыри.

МЭКЪУАУЭ Башир.

Редакторыр МЭЗЫХЬЭ Борисщ.

Мы махуэхэм выставкэ гъэщІэгъуэн щокІуэкІ ди къалащхьэм. «Германи Демократическэ Республикэм щащІ хущхъуэхэр» информационнэ выставкэр къыщызэІуахащ. Налшык къалэм «Узышагъэмкіэ и цеитрым». Ар къызэрагъэпэщащ «ГЕРМЕД» фармацевтикэмкІэ комбинатымрэ «Гермед — экспорт — импорт» сату предприятиямрэ зегъэушъуэу. «ГЕРМЕД» комбинатым апхуэдэ выставкэу ди къэралым иІэр къыщІэкІынкъым. Налшык щекІуэкІыр зэрищІэ-

ЩЭБЭТЫМ ТХЬЭМАХУЭМ

Зыгъэпсэхугъуэ махуэхэм

ЩІЭБЭТЫМ. Сабийхэмэ залыгъхэмэ лапщІэ видеопрограммэхэр — Ухуакіуэ-

унэм. Сыхьэт 16-м. «Любимый Раджа» художественнэ фильмыр (Индие) «Чайка» курортым

Апрелым и 21

Япэ программэ. 6.30 — «Дакъикъи 120-рэ». 8.35 — ди жыг хэдэр. 9.05 — гущІэгъуэ и тхьэмахуэ. 9.35 — Къазахъстаным фильм-спектакль. 11.00 — Прогресс. Информацэ. Реклама. 11.30 — концерт. 11.40 — псоми папщІэ педагогикэ. 12.40 — гущІэгъуэ и тхьэмахуэ. СССР-мрэ США-мрэ зэпызыщІэ телевизионнэ пъэмыж. 13.25 — коллаж (реклама, информацэ, хъыбэрегъэщІэ). 13.30 — киноконцерт. 14.30 — «Советская Россия видеоканал. 21.30 — «Весерь» фильм-спектакль. 23.30 — Уэрэд-музыкальнэ минипрограмэ. Хуабэ.

Зыгъэпсэхугъуэ махуэхэм

ЩЭБЭТЫМ. Сабийхэмэ балигъхэмэ папщIэ видеопрограммэхэр — УхуакIуэхэм культурэмкIэ я унэм кино щагъэлъагъуэ и пэшым. Сыхьэти 10-м къыщыщIэдзауэ сыхьэт 22-м нэс.

«Бын умыгъуэтыныр къызыхэкIыр, а узыфэм уэрэIэзэнур». Тхылъ выставкэм теухуа зэIущIэ — «Налшык» курортым КультурэмкIэ и унэм. Сыхьэт 14-м.

«Московские новости» газетым тет тхыгъэхэм щытепсэлъыхь зэIущIэ — «Налшык» курортым КультурэмкIэ и унэм и пэш цIыкIум. Сыхьэт 19-м.

Къафэхэмрэ уэрэдхэмрэ «Банг-Кок» эстраднэ коллективым и концерт — «Налшык» курортым КультурэмкIэ и унэм и пэш иным. Сыхьэт 19-м.

«Ди гъусэу фыкъафэ». Зызыгъэпсэхухэм папщIэ къызэрагъэпэща щыхьэщхьэ — «Налшык» курортым КультурэмкIэ и унэм. Сыхьэт 20-м.

ТХЬЭМАХУЭМ. «Сыт дэ ди сабийхэм теухуауэ тщIэр?». Хэбзэ хъуауэ адэкIэ папщIэ тхьэмахуэ кIэуэкI зэIущIэхэр — УхуакIуэхэм культурэмкIэ я унэм и хьэщIэщым. Сыхьэти 10-м.

«Сабийхэми балигъхэми папщIэ видеопрограммэхэр — УхуакIуэхэм культурэмкIэ я унэм кино щагъэлъагъуэ и пэшым. Сыхьэти 10-м къыщыщIэдзауэ сыхьэт 15-м нэс.

ДжэгукIэ зэмылIэужьыгъуэхэр, кинор фIыуэ зылъагъуэхэм я «Затейник» клубым екIуалIэ ныбжьыщIэхэм папщIэ «Чудак из 5-го «В» художественнэ фильмыр — УхуакIуэхэм культурэмкIэ я унэм кино щагъэлъагъуэ и пэшым. Сыхьэт 15-м.

«ФIыуэ тлъагъу уэрэджыIакIуэм и макъ». Высоцкий В. теухуа музыкальнэ пщыхьэщхьэ — «Налшык» курортым культурэмкIэ и унэм. Сыхьэт 16-м.

«Любимый Раджа» художественнэ фильмыр (Индие) — «Налшык» курортым КультурэмкIэ и унэм. Сыхьэт 15-рэ дакъикъэ 30-м, сыхьэт 20-м.

СПОРТ. СПОРТ. СПОРТ.

ЩЭБЭТЫМ. Къэбэрдей-Балъкъэрым стIолыщхьэ теннисымкIэ пашэныгъэр къыщыхьыным теухуа зэхьэзэхуэр къызэIуах — Пионерхэмрэ еджакIуэхэмрэ я республиканскэ унэм. Сыхьэти 10-м.

Профсоюзхэм я ВДФСО-м зи армэ кIуэгъуэхэмрэ зи ныбжь абы нэмыса ныбжьыщIэхэмрэ я деж щригъэкIуэкI спартакиадэ — «Спартак» республиканскэ стадионым. Сыхьэти 10-м.

Къэбэрдей - Балъкъэрым футболымкIэ и кубокыр къахьыным теухуа зэхьэзэхуэхэр: «Спартак» (Майскэ къ.) — «Кристалл» (Налшык къ.) — Майскэ къалэ стадионым. Сыхьэт 14-м; «АТП» (Нарткъалэ къ.) — «Нэжан» (Налшык къ.) — Нарткъалэ къалэ стадионым. Сыхьэт 14-м.

Налшык, Прохладнэ къалэхэм я спорт еджапIэхэм щIэс ныбжьыщIэхэм ирагъэкIуэкI зэхьэзэхуэхэр — «Спартак» республиканскэ стадионым. Сыхьэти 9-м къыщыщIэдзауэ сыхьэт 14-м нэс.

Редакторыр МЭЗЫХЬЭ Борисщ.

«Гермедыр» ди хьэщIэщ

Мы махуэхэм выставкэ гъэщIэгъуэн щокIуэкI ди къалащхьэм. «Герман Демократическэ Республикэм щащI хущхъуэхэр» информационнэ выставкэр къыщызэIуахащ Налшык къалэм «УзыншагъэмкIэ и центрым». Ар къызэрагъэпэщащ «ГЕРМЕД» фармацевтикэмкIэ комбинатымрэ «Гермед—экспорт—импорт» сату предприятэмрэ зэгъусэу. «ГЕРМЕД» комбинатым апхуэдэ выставкэу ди къэралым 38-рэ къыщыщызэрагъэпэщащ, Налшык щекIуэкIыр 39-нэщ.

Нэмыщэ хьэщIэхэм я экспозицэм уегъэлъагъу ГДР-м фармацевтическэ промышленностыр жыкъэ зэрынэсар. «ГЕРМЕД»-м и предприятэ 14-м хущхъуэ зэмылIэужьыгъуэу минитIым щIигъу къыщIегъэкI. Налшык къаша хущхъуэхэр куэд дидэ мыхъуми, фIагъкIэ дуней псом цIэрыIуэ щыхъуа защIэщ. Ахэр къызэрагъэсэбэпкIэ гуэшауэ выставкэм щагъэлъагъуэ: гууэ, диабетым зэрелIэзэ, диагностическэ, психотропнэ хущхъуэхэр, антибиотикхэр, стеройднэ гормонхэр, ветеринар препаратхэр, нэгъуэщI куэдхэр.

Выставкэр къызэIуахын ипэкIэ «ГЕРМЕД—экспорт — импорт» предприятэм СССР-м щIэ и сату отделым и унафэщI Манфред Пауль пресс-конференц иригъэкIуэкIащ. Абы кърихьэлIащ медицинэм и лэжьакIуэ цIэрыIуэхэр, УзыншагъэмкIэ министерствэм, «Фармацие» объединенэм и лэжьакIуэхэр, журналистхэр.

— Ялэрауэ, — жиIащ абы, — нэмыщэ цIыхубэм, ди комбинатым щылажьэхэм къабгъэдэкIыу фIыщIэшхуэ фхузощI фи къалэм выставкэ къыщызэIутхыну хуит дызэрыфщIамкIэ. Дэ лъэныкъуитIми Iуэхуфэ къетхуэкIыу аращи, си гугъэщ ар дызэгурыIуэу дызэдэлажьэным сэбэп хуэхъуну.

Пресс-конференцым кърихьэлIа псори жыджэру псалъэмакъым, зэрыхэтар къыжыIэн хуейщ. Ар икIи гурыIуэгъуэщ. КъызэрыгуэкI хущхъуэхэр гъуэтыгъуэй къууэ зэрыхуежьам псори егъэпIейтей икIи ди нэмыцэ ныбжьэгъухэм «къапыкIынур къапыхын» зэрыхуейр псоми къагуроIуэ.

— Налшык къалэ выставкэ зэрыщекIуэкIым ди республикэм дежкIэ мыхьэнэ гуэр иIэну, хьэмэ иджыри къэс зэрыщытам хуэдэу централизованнэу фи деж кIэкI хущхъуэхэр ягуэшыну? — арат къекIуэлIахэр нэхъ зыгъэпIейтейр.

— Ди жагъуэ зэрыхъущи, дэ абы ди Iуэху хэлъкъым, — жеIэ М. Пауль, — дэ тхуэщIэнуращи, СССР-м зэгурыIуэныгъэ зэретщIыIа сом мелуани 130-рэ я уасэ хущхъуэхэм нэхъра нэхъыбэ тщэну Iэмал диIэщ. Фэрэ жыхуэсIэр Къэбэрдей-Балъкъэрыщ, дэрэ дызэгурыIуэмэ, фи деж занщIэу къытхуэгъэпэщыну. ЖысIэну сызыхуейращи, бартельнэ зэхущытыкIэхэр къэдгъэсэбэпыну Iэмал щыIэ си гугъэщ. Дызэгъусэу предприятэ гуэрхэр къызэдгъэпэщыными, щIэныгъэ лэжьыгъэ зэдедгъэкIуэкIыными фэрэ дэрэ дызэрызэрыцIыхуам кърикIуэнущ. Сыт хуэдэ Iуэхури егупсысауэ вдэтIыгъыну дыхьэзырщ.

Нэхъ нужьыIуэкIэ, ягъэлъагъуэ хущхъуэхэм выставкэм къекIуэлIахэр нэхъ щигъэгъуэзащ ГДР-м и дохутырхэм я чэнджэщэгъу Вардин Клаус. Ар нэхъ тригъэчыныхьу тепсэлъыхьащ Боннекор гууэ хущхъуэм — СССР-мрэ ГДР-мрэ зэгъусэу къагупсыса препаратым. Ветеринар препаратхэми щхьэхуэу тепсэлъыхьащ щIэныгъэхэм я доктор Шлистезер Хельмут. Абы ветеринарнэ академиер Москва къыщиухауэ къыщIэкIащ — зэдзэкIакIуэ хуэмыныкъуэу урысыбзэм хуэшэрыуэт.

ГДР-м къикIа хьэщIэхэм мыбы зэрыщыIэну зэманым щыщу зы дакъикъи пщIэншэу ягъэкIуэдынукъым жыпIэмэ, егъэлеиныгъэ хэлъкъым. Абыхэм къапэщылъщ доклад зэмылIэужьыгъуэхэр щащIыну зэIущIэ гъэщIэгъуэнхэр. Езыхэми зэрыжаIащи, куэд щIауэ зыщIэхъуэпс ди щIыпIэ телъыджэхэри зрагъэлъагъунущ.

Псалъэ зытIущ щIызгъуэжыщи, икъукIэ зи чэзу хьэщIэщ ахэр, щхьэуз хущхъуэ дыдэ ди аптекэхэм щомыгъуэтыж зэманым ахэр дэIэпыкъуэгъу дымыщIыфмэ, нужькIэ щхьэусыгъуэ нэпщIэр къэтлъыхъуэжын хуей хъунщ.

ЖЫГУН Азмэ.

СУРЭТХЭМ: Манфред Пауль (ижьрабгъумкIэ етIуанэр) выставкэм къекIуэлIахэм я упщIэхэм жэуап ирет; ягъэлъагъуэ хущхъуэхэр псоми гунэс ящохъу.

СОМ МЕЛУАНРЭ НЫКЪУЭРЭ

Хухахащ Гирхожан къуршыпс ежэхым и Iуфэхэр гъэбыдэным. Абы тырнызуздэсхэм япэм гуэвэгъуэ куэд къахуихьу щытащ. Иджы ипхуэдэу щытыжынукъым. Абы и Iуфэхэм гъущI-бетон пкъыгъуэу мин 16-рэ 500-рэ щызэпкъралъхьэн хуейуэ ухуакIуэхэм къапэщытщ.

Иджыпсту лэжьыгъэхэр и гуащIэгъуэу йокIуэкI. «Тырныауэстрой» трестым и етIуанэ управленэм и ухуакIуэхэм къахуэнэжар ящIэнум и Iыхьэ плIанэрщ икIи мыхьэнэшхуэ зиIэ а объектыр мы гъэм и кIэм ирихьэлIэу ятынущ. Абы къалэр псыдэм щихъумэнущ, псым и гъунэгъуу унэ щащIыныкIэ Iэмал къитынущ.

«ЭЛЬБРУС- 90» ЗЭХЬЭЗЭХУЭР

В. И. Лениныр къызэралъхурэ илъэси 120-рэ, советскэ народыр гитлеровскэ Германием зэрытекIуэрэ илъэс 45-рэ зэрырикъум и щIыхькIэ ди республикэм «Эльбрус-90» Союзпсо авторалли щекIуэкIынущ.

Апрелым и 21-м сыхьэти 9-рэ дакъикъэ 30-м Налшык щыIэ «Спартак» стадионым деж зэхьэзэхуэ иныр щежьэнущ. МахуищкIэ екIуэкIыну а зэпеуэныгъэм хэтынущ Российскэ Федерацэм, Украинэм, Грузием, Азербэйджаным, Молдавием я спортсмен лъэщ дыдэхэр. Я зэфIэкI абы къыщагъэлъагъуэнущ Одессэ, Кишинев, Харьков, Тбилиси, Тольятти, Баку, Ставрополь, Налшык, къэралым и нэгъуэщI къалэхэм я лIыкIуэхэм. Километр 415-рэ зи кIыхьагъ гъуэгуанэм зыщикъуэдынущ республикэм и бгылъэ щIыпIэхэм.

ТВ

Апрелым и 21

Я1э программэ. 6.30 — «Дакъикъи 120-рэ». 8.35 — ди жыг хадэр. 9.05 — гущIэгъум и тхьэмахуэ. 9.35 — Къазахстаным и музыкальнэ фольклор. 10.00 — документальнэ фильм. 10.45—концерт цIыкIу. 11.00 — Россием и суверенитет. ЕтIуанэ къэтыгъуэ. 12.00—концерт. 12.20 — «Псэущхьэхэм я дунейм». 13.20 — «Лэжьэгъуэхэр». 13.50 — «Александр Пархоменков. Художественнэ фильм. 15.15 — «Спектр». 15.45 — музыкальнэ программэ. 16.35 — политикэм теухуа псалъэмакъ. 17.25 — «Лэгъупыкъуэ». 18.00—Международнэ панорамэ. 18.45 — мультфильмхэр. 19.05 — гущIэгъум и тхьэмахуэ. 19.15—концерт. 21.00 — Зэман. ХьыбарыщIэхэмкIэ телевизионнэ службэ. 21.30 — «Телескоп». 21.50—«Iуэху гуфIэгъуэ». 23.00—«Телепортрет». 23.30—цIэрыIуэ хъуа музыкэхэр. Программэ «А». 01.00 — хьыбарыщIэхэмкIэ телевизионнэ службэ.

ЕтIуанэ программэ. 8.00 — пщэдджыжь гимнастикэ. 8.20 — службэ — 01-р — экраным». 8.50 — концерт. 9.25—«Две главы из семейной хроники». Художественнэ фильм. 11.00 — Прогресс. Информацэ. Рекламэ. 11.30 — концерт. 11.40 — псоми папщIэ педагогикэ. 12.40 — гущIэгъум и тхьэмахуэ. СССР-мрэ США-мрэ зэпызыщIэ телевизионнэ лъэмыж. 13.25 — коллаж (рекламэ, информацэ, хъыбарегъащIэ). 13.30 — киноконцерт. 14.30 — «Советская Россия» видеоканал. 21.30 — «Весер», фильм-спектакль. 23.30 — «Кто же миллиардер?». Художественнэ фильм. 00.35 — «Петра». Художественнэ фильм.

ЩIыпIэ программэ. 17.00 — «Сабийхэмрэ музыкэмрэ». Налшык къалэ дэт музыкальнэ школ № 3-м кIратыкI (адыгэбзэкIэ). 17.25 — сабийхэм папщIэ мультфильм. 17.35 — хъыбарыщIэхэр (балъкъэрыбзэкIэ). 17.50 — фильм-реклама. 17.55 — «Элькор» и нобэрей махуэ». 18.25 — щIэныгъэ-популярнэ фильм. 18.35—«Жэшлыкъэ. ЩIалэгъуалэм папщIэ программэ (балъкъэрыбзэкIэ). 19.15 —. «Бородино». ЩIэныгъэ-популярнэ фильм. 19.25 — «Псалъэхэм ящIэдэIу». Кулиев Къ. 19.55 — сабийхэм папщIэ щыхьэщхьэ тауры-хь. 20.05 — РСФСР-м и Щыхубэ депутатхэм я кандидатхэм ятеухуауэ. 20.55 — документальнэ фильм. 21.05—хъыбарыщIэхэр. 21.15 — «Евгений Матвеевым дыIуощIэ». ЩIэныгъэ-популярнэ фильм. 21.25 — Къэбэрдей-Балъкъэр телевиденэм тхьэмахуэ къакIуэ къытынухэм фелъ.

ДИ ХЭЩIАПIЭР: 360000, Налшык къалэ, Ленинымрэ щIэкIэ щыIэ урам, 5, епщIанэ нэкIэ.

ТЕЛЕФОНХЭР:
редакторым — 2-21-64
приемнэм — 2-22-89
редакторым и заместителхэм — 2-22-84, 2-21-86
ответственнэ секретарым — 2-22-82
секретарнатым — 2-26-41, 2-85-49

ОТДЕЛХЭР:
парт лэжьыгъэмкIэ — 2-22-66, 7-32-15
идеологиемкIэ — 2-60-53, 2-21-88
экономикэмкIэ — 2-57-59, 7-22-63
социальнэ IуэхухэмкIэ — 2-22-86, 7-31-54
культурэмкIэ — 2-22-83, 7-31-69
хъыбарыщIахэмкIэ — 7-31-57
письмохэмкIэ — 2-68-31
жэщ редакцэм — 2-63-64
корректорхэм — 2-60-27
газет цехым — 2-35-60

КПСС-ы и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и издательствэ

ч 00603 Заказ № 3429